

Maandschrift voor Bijenteelt

57e JAARGANG
No. 7/8

JULI-AUGUSTUS
1955

VERSCHIJNT
MAANDELIJKS

Honingbokalen

Honingflacons

Honingbussen

Honingbokalen, inhoud 450 gram, het Nederlandse honingglas met inscriptie „Zuivere Nederlandse Bijenhoning” en ons verenigingsmerk in het glas aangebracht, met deksel	f 0.26
Pondsflacon, met deksel, karton en perkamentinlage	„ 0.17
Halfpondsflacon als boven	„ 0.14
Monsterpotjes, 50 gram	„ 0.07
Schroefdeksel voor pondsflacon, per 100	„ 3.50
Kartoninlage voor deksel van pondsflacon, per 100	„ 0.80
Perkamentinlage voor idem, per 100	„ 0.50
50 ponds honingemmer, met 2 handvatten	„ 3.50
25 ponds honingemmer, aangesoldeerd hengel	„ 2.10
10 ponds honingemmer, hengel aan draagband	„ 1.15
5 ponds honingemmertje, uitvoering als 10 ponds	„ 0.85
Doosje met helder cellophaan voor raathoning	„ 0.13

ETIKETTEN

Honingetiketten, blauw, per 100	„ 1.50
Honingetiketten, kleurendruk, per 100	„ 1.50
Sluitetiketten met rondjes, per 100	„ 1.—
Honingetiketten voor honingbokalen, per 100	„ 1.60
Porceleinen honingpotje (korfmofel)	„ 2.—

Wij zenden U gratis monsters van honingetiketten.

HONINGRECLAMEMATERIAAL

Enveloppen, aan de achterzijde bedrukt met een pakkende honingreclame. Imkers en afdelingsbesturen, gebruikt deze enveloppen voor uw correspondentie, per 100 f 1,45

Honingreclamefolder in kleurendruk met de honinggebruik stimulerende tekst, per 100 f 2.25
Briefinlagen met honingreclame. Weegt bijna niets. Sluit ze bij al uw brieven in, per 100 „ 0.25

Wij zenden u gratis monsters van honingreclamemateriaal.

Wij zenden U gaarne onze geïllustreerde prijscurant en een handleiding voor het beitsen en schilderen van bijenkasten, het inzetten van kunstraat, het kolbtoestel en zijn gebruik, en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode gratis en franco toe.

Al onze prijzen zijn vrijblijvend

Tel. 2863

Giro 823276

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Officiële mede- delingen

NOTULEN ALGEMENE VERGADERING 21 MEI 1955.

1. Opening

De Voorzitter heeft met een bezwaard hart de vergadering van vandaag overwogen. De situatie van bijenteelt en vereniging is niet gemakkelijk, doch als spr. zo rondkijkt en al de vertrouwde gezichten, maar daarnaast ook vele nieuwe ziet, twijfelt hij er niet aan of met vereende krachten zullen we er in slagen de moeilijkheden op te lossen. Spr. heet allen hartelijk welkom, in het bijzonder de heren consulenten en de spreker van deze dag, de heer Emmens.

De moeilijkheden van onze vereniging zijn hoofdzakelijk van financiële aard en voor mezelf zie ik wel duidelijk de lijn, die we dienen te volgen. Ik wil eerst echter ook de pers begroeten en haar verzoeken onze verontrusting wereldkundig te maken, opdat zo mogelijk de situatie ook ver buiten onze kringen bekend wordt en de Regering ons de helpende, of misschien de reddende hand biedt.

Door het constant teruglopende ledental is de materiële basis der vereniging wel zeer wankel geworden. We zijn van 24.000 leden teruggelopen tot 10.000 en ons ledental heeft zich zelfs enige tijd beneden dat laatste cijfer bewogen, dat, vergeleken bij verleden jaar, toch nog een teruggang van bijna 1700 leden te zien geeft. Als we trachten een diagnose te stellen, dan komen we tot de slotsom, dat vele factoren tot de teruggang hebben meegewerkt. Om slechts enkele te noemen, de slechte honingjaren, de langdurige winter en het voor de bijen slechte voorjaar, de hoge suikerprijs en de concurrentie van de buitenlandse honing. Ondanks dit alles moeten we als ons ene doel voor ogen houden het in trouw dienen van onze bijenteelt en van de vereniging, beide handhaven en uitbouwen. Tot de imkers op de Veluwe zou spr. willen zeggen: de tijden zijn moeilijk, maar als straks de aan uw gebied grenzende polder gereed is, komen er voor u nieuwe mogelijkheden, waarop ge u reeds thans dient in te stellen. We doen alle mogelijke moeite om het bespuitsvraagstuk tot een redelijke oplossing te brengen. Ook aan de komkommerswestie, die weer een ander gebied van onze vereniging bedreigt, wordt, vooral door de consulenten en onze instituten gewerkt. Met dankbaarheid denken we aan de steun, die de Regering ons biedt in de vorm van het subsidie voor beginnende imkers, al spelen we allen met de gedachte dat een subsidie, dat aan alle imkers ten goede zou komen, wenselijk is. Op het gebied van de suikerprijs genieten wij faciliteiten en van Regeringszijde wordt gewerkt aan de totstandkoming van een nieuwe bijentilg.

Onze organisatie als zodanig gaat het eigenlijk niet slecht. De sfeer onder de leden is uitstekend en ik behoeft slechts het woord Emmen te noemen om steun te geven aan deze bewering. Geestelijk lijden we zeker niet aan bloedarmoede, maar financieel wel. We zullen moeten bedenken, dat we niet voor een dubbeltje op de eerste rang kunnen blijven zitten. Ik herinner me hoe er bij een vorige gelegenheid gezegd werd, dat een dubbeltje quatumverhoging de vereniging uiteen zou doen vallen en de verhoging werd door de toenmalige algemene vergadering afgewezen.

Het Hoofdbestuur heeft zijn voorstel, om het quatum tot f 4,— te verhogen, moeten terugnemen omdat bepaalde afdelingen reeds in dit voorstel aanleiding vonden om en bloc te bedanken en andere te kennen gaven dat ze daardoor in de grootste moeilijkheden zouden komen. Het Hoofdbestuur is toen gekomen met een radicale oplossing: deze oplossing is mij evenals alle H.B. leden niet sympathiek en zij betekent een breuk in de bijna 60-jarige traditie van onze vereniging. Toch zullen

we iets uiteraard doen. Onze ambtenaren worden te laag betaald als we in aanmerking nemen wat ze in andere functies zouden kunnen verdienen. We kunnen alleen uit de moeilijkheden raken als alle afdelingsbesturen hun leden er van doordringen, dat onze vereniging het waard is om er een klein offer voor te brengen, een offer overigens, dat ruimschoots vergoed wordt door wat de vereniging haar leden biedt. We betreuren het zeer dat ook anderen, die niet tot dit offer bereid zijn, de revenuen daarvan incasseren en dit is een kwestie die het Hoofdbestuur en de Bedrijfsraad ernstig bezig houdt omdat het in feite de Regering is, die deze klapioperij op wat wij presteren mogelijk maakt en aanmoedigt.

Ons Maandschrift staat op hoog peil en de redactie bouwt op waardige wijze voort op wat de heer Joustra, die we ook op deze vergadering een hartelijk welkom toeroepen, onder vaak moeilijke omstandigheden heeft opgebouwd.

De verhouding in het Hoofdbestuur is uitstekend. We kunnen ons niet mengen in de keuze van de afdelingen wat betreft de leden van het Hoofdbestuur, maar het zou wel van zeer grote ondankbaarheid getuigen als we niet een woord wijdden aan de heer Stienstra, die jaren lang met grote ijver en toewijding en met een nimmer aflatend enthousiasme de belangen van bijenteelt en vereniging heeft gediend. De heer Schwieters, een van de weinige beroepsimkers, die ook jaren lang lid van ons Hoofdbestuur en bestuurslid van de Bedrijfsraad was, heeft zich teurgesteld geacht door omstandigheden, die niemand, ook hij niet, heeft kunnen veranderen. Zijn heengaan verduistert niet de goede herinnering die we aan hem hebben en we zijn van mening dat het allereerst in zijn eigen belang zou zijn als hij wederom zijn steun aan onze vereniging zou geven.

Het Hoofdbestuur heeft de imkers een middel in de hand gegeven om hun goede product door het publiek met één oogopslag van buitenlandse honing te onderscheiden. Als we allen dat middel ter hand nemen moet dat niet alleen de afzet van ons product maar ook de prijs die we daarvoor kunnen maken verhogen. De honingbokalen zijn wel duurder dan de tot nu toe gebruikte jampotten, maar men moet bedenken dat dat een uitgave voor één keer is, want in de vorm van het statiegeld dat de imker zijn klanten in rekening brengt, keren de bokalen telkens bij hem terug. De belangstelling voor de bokalen is door de slechte oogst van het achter ons liggende jaar niet groot geweest en dat geldt ook voor de Nationale Honingtentoonstelling. Wie het ernst is met de verbetering van de handel in honing en met de verbetering van het product zelf en wie er van overtuigd is dat hij zijn product kan bewerken op een wijze die uitstekend boven wat gewoonlijk wordt aangeboden zal zeker met zorg een inzending voor de tentoonstelling te Nijmegen gereed maken. We dienen daar niet alleen ons eigen belang mee, maar ook dat van onze collega's. En, afgezien van de materiële aspecten, het meewerken op alle gebieden waarop onze vereniging zich beweegt is een vorm van toewijding die we van u allen mogen verwachten. Als we denken aan de toewijding van Dr. Kessens, Margot Vos, de gehele familie Hilvers, en alle anderen die ons in Emmen een onvergetelijke dag hebben bezorgd is het ons wel duidelijk dat de toewijding eigenlijk reeds haar loon in zichzelf vindt. En diezelfde geest is ook vaardig over onze afdeling Nijmegen, die al geruime tijd druk bezig is om ons allen een prachtige imkersdag te waarborgen.

Het geringe aantal geslaagden voor het examen praktisch imker heeft het Hoofdbestuur ernstig bezig gehouden. We hebben ons afgevraagd of de eisen te hoog gesteld zijn geweest en of de vorm van het examen tot dit resultaat heeft bijgedragen. De teleurstelling van de afgewezen kandidaten ligt uiteraard in het vlak der menselijke ijdelheid maar wij vrouwen gaarne dat ze het er niet bij zullen laten zitten. Het feit dat er zich voor het examen van dit jaar 30 kandidaten hebben aangemeld is onder alle aspecten hoopvol.

De bespuitscommissie heeft met grote voortvarendheid een concept van een spuitwet gemaakt, waarin zij de wensen van de imkers heeft neergelegd. We

moeten uiteraard afwachten of de daarin neergelegde gedachte door land- en tuinbouw en vooral door de regering kan worden aanvaard, maar ook hier weer zien we dat een kleine groep mensen met opoffering van tijd en moeite werkt aan een probleem dat ons allen raakt.

Al deze dingen moeten u wel de overtuiging schenken, dat de contributie die we van onze leden vragen, wel zeer bescheiden is in verhouding tot de diensten die de vereniging daarvoor verricht. Het is dan ook zeer teleurstellend dat een paar afdelingen ons reeds de rug hebben toegekeerd toen ze van het voornemen om het quatum met 50 cent te verhogen hoorden. Bovendien is dit koren op de molen van het suikerbondje, dat volstaat met niets voor de imkers te doen en te parasiteren op wat onze vereniging doet. Als dan het pamfletje dat dit suikerbondje uitgeeft op tijden waarop het meest om het beste leden te kunnen attragieren, spreekt van dinertjes, waarbij wij enige honderden gulden stukslaan, dan is dit een misleiding die er zo dik op ligt dat niemand van u er geloof aan schenkt. Het is dan ook nauwelijks nodig dat ik u vertel dat het Hoofdbestuur derde klas spoor reist en dat het zijn vacatiegeld niet opneemt, doch alleen de werkelijk gemaakte kosten in rekening brengt.

Wij heten in ons midden ook welkom de heer Andriessen, met wie we steeds op goede wijze samenwerken. Wij zijn het niet eens met het standpunt van de zuidelijke bonden dat er in de bijenteeltorganisatie een scheiding naar beginnende moet zijn, er is nog nimmer iemand geweest die om des gewetens wille geen lid van onze organisatie kon zijn. Wij hebben met de zuidelijke bonden een gentlemen agreement dat we niet zullen trachten elkaar leden af te vangen. Toen echter de afdeling Schinnen van de Limburgse Bond geheel uit vrije wil naar onze vereniging overging ontlokte dat aan rector Bemelmans een furieuze aanval op onze vereniging, die we hier moeten signaleren. In Boer en Tuinder van 12 Februari schrijft rector Bemelmans o.a. het volgende:

„De Nederlandse Vereniging schijnt er behoefte aan te hebben om overal — ook in praktisch zuiver katholieke streken — soort egestellingen te betrekken en te voeden”.

Verder heet het: dat aansluiting bij de zgn. algemene, neutrale bond tegen de letter en de geest van het Bisschoppelijk Mandement zou zijn. Wij roepen de afdeling Schinnen gaarne een hartelijk welkom toe in deze vergadering en niemand weet beter dan zij dat zij geheel uit eigen vrije wil tot ons gekonink zijn. Als dan verder de voorzitter van de Boerenbond tegen een vergadering van imkers zegt: „Julle gaan toch zeker niet over naar de rooie bond,” dan wordt onze vereniging, en zeker haar voorzitter een politieke kleur in de schoenen geschoven, die volkomen in strijd is met de werkelijkheid. We hopen dat het onze zuidelijke partners in de Bedrijfsraad duidelijk is dat het niet alleen onjuist is om de waarheid geweld aan te doen, doch dat de aangehaalde uittalingen bovendien een schending zijn van de tussen ons geldende afspraak, die het voor ons wel eens heel moeilijk zou kunnen maken op loyale wijze met deloyale partners te blijven samenwerken. Onze vereniging eerbiedigt volkomen de politieke kleur en de godsdienstige overtuiging van al haar leden. De instituten van de Bedrijfsraad worden in stand gehouden door imkers en regering samen, de regering draagt 70 pct. van de kosten en de imkers 30 pct. Dat betekent dat onze vereniging jaarlijks ongeveer f 6.000,— afdraagt, welk bedrag van de bedrijfsgegoten wordt geïncasseerd door het heffen van 1 cent per kg. op de verstrekte suiker. De regering heeft nog steeds het suikerbondje niet verplicht om op dezelfde basis bij te dragen en dat stelt haar in staat om haar suiker 1 cent goedkoper te leveren dan wij dat kunnen doen. Deze cent wordt ook geheven door onze partners in de Bedrijfsraad.

Als ons Hoofdbestuur, zich beradende over de deloyale uitingen die ik zoeven signaleerde, zou besluiten zijn eigen weg te gaan, zou dat de ondergang van de beide instituten betekenen, maar aan de andere kant bedreigt de regering zelf die instituten met ondergang door hen, die mede

(Vervolg op pag. 3 omslag)

Examen Practisch Imker 1955

Op 6 Juni werd de Commissie voor het afnemen van het examen Practisch Imker door de vice-voorzitter onzer Vereniging, de heer A. Vink, met de volgende rede geïnstalleerd:

„De Voorzitter vertoef momenteel buitenslands, zodat hij geen uitvoering kan geven aan zijn voornemen uw Commissie te installeren. Hij heeft mij verzocht zulks in zijn plaats te doen, aan welk verzoek ik gaarne gevolg geef, ook al zullen mijn woorden nu eenmaal enigszins anders klinken dan de schone taal, waarvan de voorzitter zich gewoonlijk bedient.

Het examen Practisch Imker is door onze Vereniging in 1947 ingesteld. De bedoeling er van was geroutineerde imkers, die als zodanig in hun omgeving, of meer algemeen, bekendheid genoten, en die zich bovendien aan een examen wilden onderwerpen, een bewijs te verstrekken waaruit blijkt dat zij ook voor de Vereniging als een all round imker bekend staan en die naam dus met recht verdienen. Dat was de aanvankelijke opzet, maar door bijzondere omstandigheden is de waarde van het examen groter geworden. Dit komt doordat het Ministerie van Landbouw in begin 1954, dank zij het advies van een onzer rijksbijenteeltconsulenten, aan dat examen een zeker aanzien heeft willen geven in deze zin, dat de geslaagden onder bepaalde voorwaarden werd toegestaan les te geven aan door het Rijk gesubsidieerde cursussen voor beginners. De achtergrond voor dit standpunt kunnen we zoeken in een drietal desiderata, en wel:

1. dat de naam van onze Vereniging een behoorlijke waarborg geeft dat dit examen aan bepaalde eisen en aan objectieve maatstaven voldoet en geen vorm is om aan de ijdelheid van sommige imkers tegemoet te komen;
2. dat het aantal leraren in de bijenteelt te gering is om de vele cursussen in den lande te leiden;
3. dat de overheid voor de bijenteelt de moderne wijze van imkeren als één der factoren ziet, die haar weer gezond en winstgevend kunnen maken”.

Na deze drie punten nader te hebben belicht, vervolgde de heer Vink:

„Om nu de waarborg, dat alleen goede imkers een brevet van bekwaamheid kunnen verwerven, nog groter te maken, is het examen Practisch Imker onder toezicht van de rijksbijenteeltconsulenten gesteld. Ieder weet hoe serieus deze hun taak opvatten en reeds daaruit kan men opmaken en afleiden, dat het examen sedert 1954 nog met betere waarborgen is omgeven dan ooit het geval is geweest.

Over het vorig jaar gehouden examen is niettemin nog al wat critiek losgekomen. Vanzelfsprekend, zou ik bijna willen zeggen. In de eerste plaats werd dit examen met zijn huidige betekenis toen voor het eerst afgenomen. Het moest dus voor beide partijen nog zijn een zeker zoeken en tasten om het juiste evenwicht te vinden. Sedertdien hebben in ons Maandschrift tal van wenken en raadgevingen gestaan, aan de hand waarvan beter dan voorheen kan worden afgeleid in welke richting het examen gaat.

In de tweede plaats zijn velen waarschijnlijk afgegaan op het woord „practisch” en hebben er misschien te gemakkelijk over gedacht. Zij waren wellicht ook te eenzijdig georiënteerd. Het is ook logisch dat degenen die niet slaagden critiek naar voren brachten, die de geslaagden niet zullen hebben onderschreven. Het is nu eenmaal moeilijk over een objectieve maatstaf, die voor het examen gold en moet gelden, objectieve critiek te laten horen. Misschien ook, en ik zeg dit met grote

13 Juni tot 15 Juli: Bevruchtungsstation Schiermonnikoog opengesteld.

27 Augustus: Imkersdag en Nationale Honingtentoonstelling te Nijmegen.

Voor 1 September: Cursussen en lezingen aanvragen bij het Bijenhuis.

reserve, heeft de examencommissie zich niet voldoende gerealiseerd dat de deelnemers aan het examen voor practisch imker een andere categorie betrof dan die waaruit de leraren in de bijenteelt voortkomen. Wij moeten op dit punt eerlijk zijn en beseffen dat het voor niet geslaagden moeilijk te verstouwen is, dat zij het brevet van bekwaamheid voor Practisch Imker niet konden verwerven, terwijl zij toch in hun omgeving en vaak zelfs daar buiten als inkers van formaat bekend staan en zelfs een vraagbaak voor velen zijn, ook al weten zij dan niet precies het verschil tussen de Aalster methode en de methode Baas of welke andere methode dan ook.

Hoeveel inkers zijn er niet met een eigen, op een bepaalde streek afgestemde methode, die de beste resultaten oplevert. Een methode, die niet één jaar, maar een reeks van jaren topprestaties te zien geeft en die anderen zich doet afvragen: hoe brengt hij dat voor elkaar. Geen toevalligheid dus. Ik geef toe dat deze en vaak andere factoren het voor een examencommissie niet gemakkelijk maken. Maar misschien zou met een en ander toch meer rekening kunnen worden gehouden dan vorig jaar mogelijkwijze het geval is geweest, zonder nochtans aan de waarde van het examen en vooral ook aan de doelstelling te kort te doen.

De Vereniging heeft u weer in de examencommissie benoemd. Hieruit blijkt, dat zij groot vertrouwen in u stelt. Wij weten dat de leden van de examencommissie een moeilijke taak hebben. Wij weten ook, dat, hoe er ook wordt gewerkt, er altijd critiek zal zijn. Dat is nu eenmaal aan die taak eigen. Maar als men er zich op heeft ingesteld dat het er niet in de eerste plaats om gaat te weten te komen wat de candidaat niet weet, maar juist er uit te halen wat hij wel weet, — een kunst op zichzelf — dus als men niet naar perfectionisme streeft en het doel voor ogen houdt, dan wordt er winst aan twee kanten behaald. Als men dan nog in aanmerking neemt dat een candidaat, die voor een examencommissie verschijnt, altijd iets anders reageert en handelt dan onder voor hem meer normale omstandigheden, hetgeen wellicht ook voor de leden van de examencommissie, maar dan in mindere mate geldt, dan zal niettemin een uitslag worden verkregen die zowel voor de candidaat als voor uw Commissie de grootst mogelijke zekerheid en bevrediging geeft. De *zekerheid* dat gij iemand hebt laten slagen waarvan u, ook al moge hij dan niet precies het antwoord hebben gegeven dat u gewent had of zelf zou hebben gegeven, de *stellige overtuiging* heeft verkregen dat hij zijn diploma heeft verdiend. Omgekeerd dat gij iemand hebt moeten afwijzen waarvan gij de *stellige overtuiging* hebt verkregen dat hij ook zou zijn afgewezen indien de examensfeer hem geen parten had gespeeld, eventueel na hem nogmaals de gelegenheid te hebben gegeven om zijn bekwaamheid te demonstreren. De *bevrediging* omdat gij naar beste weten en kunnen een beslissing hebt genomen die naar uw overtuiging de enig juiste is en die zelfs de afgewezen candidaat het gevoel moet hebben gegeven dat zijn krachten in dit geval inderdaad zijn tekort geschoten.

Uw Commissie heeft een moeilijke, maar aan de andere kant een mooie taak. Moge gij uw arbeid verrichten met vreugde en met de gedachte dat het bij alles wat gij op dit gebied doet tot doel heeft onze Vereniging

te dienen en de bijenteelt een schrede verder te brengen op de weg van haar gezondmaking. En met deze woorden verklaar ik uw Commissie voor geïnstalleerd”.

Wij mogen hieraan toevoegen dat 20 van de 29 candidaten voor het examen zijn geslaagd.

De Commissie vond geen aanleiding tot het publiceren van een nieuw examenverslag. De stof is ongeveer gelijk geweest aan die van het vorige jaar. Een paar candidaten kregen elk een zwerm in een kast te doen, iets wat vorig jaar niet was voorgekomen.

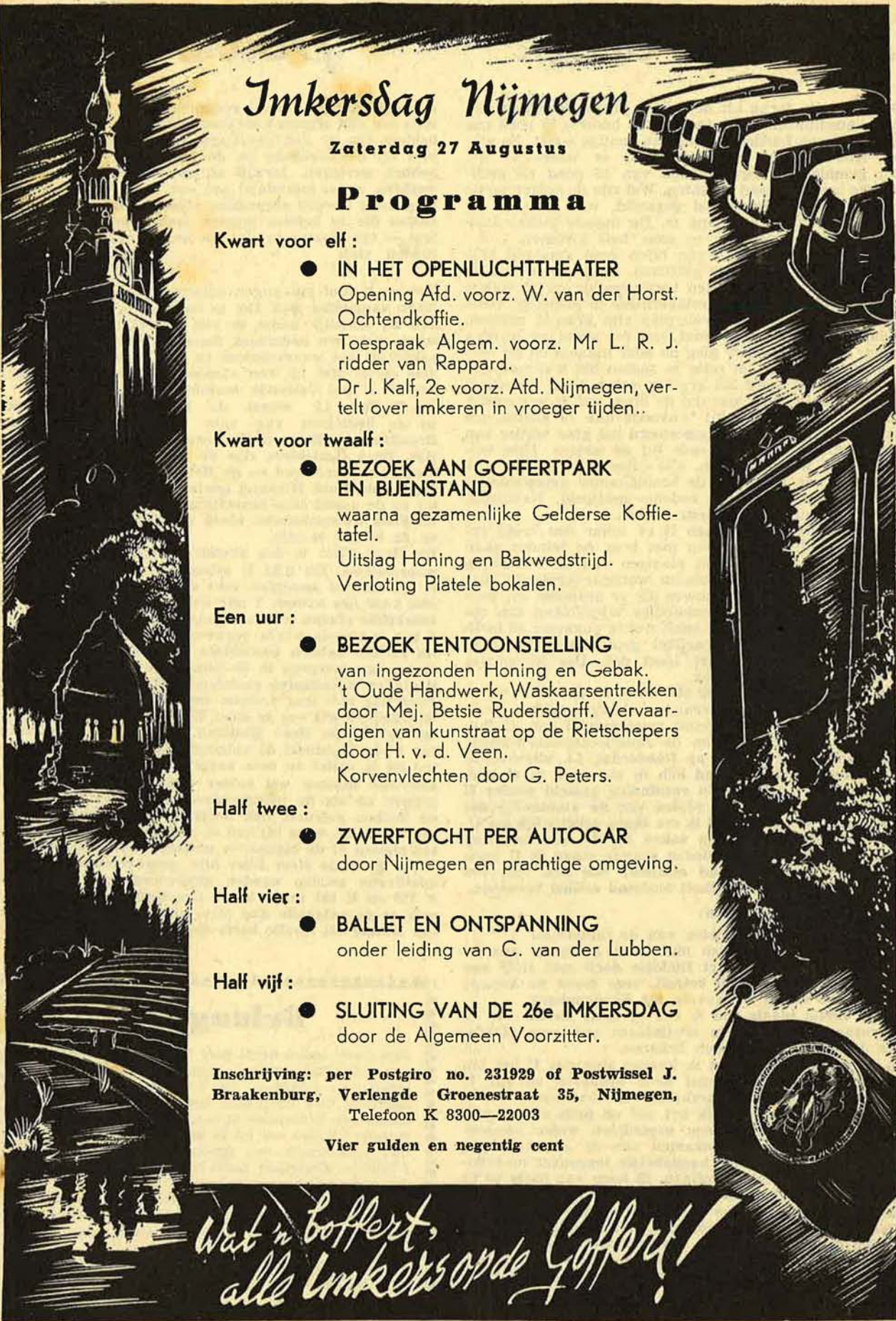
Als we een paar opmerkingen mogen maken, dan zijn het de volgende. Het werken in de bijen en in het bijzonder het maken van kunstzwermen ging bij vele candidaten nog niet vlot en doelbewust. Als men niet al te ongelukkig is met het zoeken van de moer, moet men een vlieger of een veger toch in een half uur kunnen maken.

Een enkele candidaat die een vlieger maakte, stond voor de moeilijkheid dat er geen kast van hetzelfde type beschikbaar was. Ze hadden deze moeilijkheden gemakkelijk kunnen oplossen door het hoofdvolk om te hangen in een nieuwe kast. Ook op eigen stal moet men kunnen werken met het materiaal dat beschikbaar is. En ten slotte geven we de namen en adressen van de geslaagde candidaten, die we onze hartelijke gelukwensen aanbieden:

- W. ASSINK, Broekheurnerstraat 126, Enschede.
- Mr. F. B. BLAISSE, Tweede Loolaan 26, Doetinchem.
- H. BOLSEN BROEK, Deventerstraat 164, Apeldoorn.
- D. BROUWER, Nieuwlandsweg 13, Haren (Gr.).
- C. W. DUYNISVELD, Noordweg 36, Wateren.
- A. DIJKSTRA, 29a, Appelscha (Fr.).
- A. HAMSTRA, Asterstraat 16, Heerenveen.
- E. KNOPPERS, Utrechtseweg 37a, Zeist.
- J. H. LUBBERS, Bosstraat 66, Assen.
- J. VAN DER MAAL, Hoofdstraat 17, Baarn.
- Mej. H. F. C. MEEMS, Achterdijk 26, Bunnik.
- J. MEIJER, v. Tuyl v. Serooskerkenweg 84 bel,
Amsterdam.
- J. J. MULDER, Vaart N.Z. 14, Appelscha (Fr.).
- J. S. C. PIGMANŒ, Tilburgseweg C 118,
Hilvarenbeek.
- W. REEZICHT, Elspeeterbosweg 117, Vierhouten.
- J. VAN DEN TOP, Acacialaan 11, Ede.
- W. DE VRIES, Holleweg 29, Heiloo.
- Mevr. M. A. WIELINGA-BROEDERS,
Herculesstraat 10, Amsterdam.
- A. TE WINKEL, Oldenzaalsestraat 352, Enschede.
- N. H. VAN ZUTVENT Jr., Sobogastraat 14—1,
Amsterdam.

WIJZIGING GIRONUMMER AFD. HANDEL.

Het gironummer van afd. Handel is thans 82 32 76. Het gironummer van afd. Vereniging (voor quotum, advertenties enz.) blijft tot nadere aankondiging 2 77 72.

Imkersdag Nijmegen

Zaterdag 27 Augustus

Programma

Kwart voor elf:

- **IN HET OPENLUCHTTHEATER**
Opening Afd. voorz. W. van der Horst.
Ochtendkoffie.
Toespraak Algem. voorz. Mr L. R. J.
ridder van Rappard.
Dr J. Kalf, 2e voorz. Afd. Nijmegen, ver-
telt over Imkeren in vroeger tijden..

Kwart voor twaalf:

- **BEZOEK AAN GOFFERTPARK
EN BIJENSTAND**
waarna gezamenlijke Gelderse Koffie-
tafel.
Uitslag Honing en Bakwedstrijd.
Verloting Platele bokaalen.

Een uur:

- **BEZOEK TENTOONSTELLING**
van ingezonden Honing en Gebak.
't Oude Handwerk, Waskaarsentrekken
door Mej. Betsie Rudersdorff. Vervaar-
digen van kunstraat op de Rietschepers
door H. v. d. Veen.
Korvenvlechten door G. Peters.

Half twee:

- **ZWERFTOCHT PER AUTOCAR**
door Nijmegen en prachtige omgeving.

Half vier:

- **BALLET EN ONTSPANNING**
onder leiding van C. van der Lubben.

Half vijf:

- **SLUITING VAN DE 26e IMKERSDAG**
door de Algemeen Voorzitter.

Inschrijving: per Postgiro no. 231929 of Postwissel J.
Braakenburg, Verlengde Groenestraat 35, Nijmegen,
Telefoon K 8300—22003

Vier gulden en negentig cent

*Wat 'n boffert,
alle Imkers op de Goffert!*

Kroniek van de Polder

De bijen zijn terug uit de polder en de berichten zijn zeer verschillend. Sommige imkers hadden 35 pond per volk, anderen hadden slechts een matige oogst. Zo was het trouwens ook met het fruit, er waren er die een gemiddelde oogst hadden van 15 pond en anderen die het tot 7 pond brachten. Wel zijn de volken op de voorjaarsdracht uitstekend gegroeid, wat voor de zomeroogst van groot belang is. De meeste volken hadden zwermplannen toen ze naar huis kwamen.

Dat boeren en tuinders van bijen geen verstand hebben is ook dit jaar weer gebleken. Enige leden van de afdeling den Helder kregen toestemming om 15 volken bij het koolzaad in de Wieringermeer te plaatsen. Voorlopig was de boer niet van plan zijn gras te maaien, zodat 7 kasten aan de kant van het grasland werden gezet. Eind Mei echter ging de boer maaien en hij verplaatste de kasten en zette ze tussen het koolzaad. De volgende week werd het gras op roken gezet en omdat de boer van mening was dat de bijen wel 24 uur zonder voedsel konden, sloot hij 's avonds alle 15 kasten, zodat hij de volgende dag ongestoord het gras verder kon afwerken. Na 24 uur opende hij de kasten. Drie volken waren warm gelopen, alle bijen dood en nat van de honing, de ramen in de honingkamer gesmolten en de honing was door de bodems gesijpeld. Natuurlijk waren het juist de zwaarste volken.

Voor dergelijke ongelukken is er maar één kruid gewassen: de imkers moeten met boer en tuinder gaan praten en ze er vóór het plaatsen van de volken op wijzen dat volken niet mogen worden verplaatst, dat ze tijdig moeten waarschuwen als er gespoten zal worden en dat alleen een deskundige bijenvolken kan opsluiten. Het Hoofdbestuur heeft wel in ongeveer 30 landen tuinbouwbladen een artikel geplaatst, maar lang niet elke boer of tuinder leest dat. Dus nogmaals: praat met de betrokkenen.

Naar aanleiding van het gebeurde in de NOP waarvan we in onze vorige kroniek melding maakten, heeft het hoofdbestuur de volgende brief gericht aan de Cultuurtechnische Dienst van de Noordoostpolderwerken: Naar aanleiding van de op Donderdag j.l. uitgevoerde bespuitingen van koolzaad heb ik me twee maal telefonisch met Uw Dienst in verbinding gesteld zonder U te kunnen bereiken. Op advies van de ambtenaar die me te woord stond, wend ik me thans schriftelijk tot U. Wat betreft de gang van zaken bij de waarschuwing van de imkers en de geleden schade moge ik U kortheidshalve naar bijgaand afschrift van een voor het Maandschrift voor Bijenteelt bestemd artikel verwijzen.

Onze bezwaren betreffen:

- a. de te late waarschuwing van de imkers en
- b. het feit dat men zich niet heeft gehouden aan de afspraak dat niet met Dieldrin doch met HCH zou worden gespoten. Dit betreft, voor zover we kunnen nagaan, alleen de kavels bij Kraggenburg.

In de eerste plaats zou ik het op prijs stellen van U te vernemen of verdere afwijkingen van onze afspraken tot de mogelijkheden behoren.

In de tweede plaats zou ik gaarne zien dat U het lek in de waarschuwingdienst deed opsporen en dat U maatregelen nam om herhaling te voorkomen.

In de derde plaats zou ik het wel op prijs stellen aan de betrokkenen te kunnen mededelen welke omstandigheden tot het niet nakomen van de afspraak hebben geleid, opdat ik die handelwijze tegenover de talloze klagers kan rechtvaardigen. Ik hoop van harte ze te kunnen mededelen dat in de toekomst niet meer van de gemaakte afspraken zal worden afgeweken of, indien dat wel nodig mocht zijn, dat tenminste op een tijdige waarschuwing kan worden gerekend.

Ten slotte zou ik gaarne van U vernemen of de mogelijkheid bestaat de betrokken imkers een schadeloosstelling aan te bieden. Zij hebben hun bijdrage in de kosten van de waarschuwingdienst geleverd en deze heeft

gefaald. Verder zijn zij gedupeerd door het niet nakomen van een afspraak waarop zij hebben vertrouwd. We hebben ons er van overtuigd dat de bijen op de kavels bij Kraggenburg na de bespuitingen vrijwel niet hebben gevlogen, terwijl ze op de HCHkavels volop werkten, zodat inderdaad van een belangrijke oogstderiving moet worden gesproken, afgezien nog van de extra kosten die ze hebben moeten maken om — helaas te laat — ter plaatse te zijn om nog te redden wat er te redden viel.

Het op 3 Juni ontvangen antwoord luidde:

Naar aanleiding van Uw in hoofde vermeld schrijven heb ik, dadelijk nadat ik van een 14-daagse vakantie terug was, een onderzoek ingesteld naar de gang van zaken bij het waarschuwen en het bespuiten met Dieldrin op 26 Mei j.l. Ten aanzien van het waarschuwen kan ik U het volgende berichten.

Op 26 Mei j.l. moest de bespuiting plaatsvinden op de bedrijven van onze Opzichters Grommers, Brandsma en Boer, welke heren allen zelf bijenhouder zijn. Deze Opzichters zijn de avond tevoren om plm. 6 uur gewaarschuwd en de Heer Grommers heeft even daarna de Heer Wietsma telefonisch ingelicht. Toen later op de avond onze bespuitingschef de Heren Wietsma en Flier waarschuwde, bleek de Heer Wietsma dus al op de hoogte te zijn.

De Heer Flier is des avonds om plm. 8.15 uur gewaarschuwd. Dit lijkt U misschien wat laat, doch het is zo, dat het spuitplan voor de volgende dag dikwijls niet voor des avonds 7 uur kan worden opgemaakt en onzerzijds vinden wij een waarschuwing, die omstreeks 8 uur 's avonds wordt gegeven, nog goed mogelijk.

Op 26 Mei hebben Opzichters en ploegbazen van onze dienst des morgens in de buurt van Kraggenburg nog tientallen bijenkasten gesloten, omdat dit door de Heer Flier nog niet was gedaan. Omtrent te laat waarschuwen hebben wij van de Heer Wietsma nog weinig klachten gehad. De Heer Wietsma komt geregeld informeren waar eventueel de volgende dag zal worden gespoten en is actief en zeer accuraat.

Ditzelfde kunnen wij echter van de Heer Flier niet zeggen en als de bijenhouders op 26 Mei grote schade hebben geleden, dan heeft de Heer Flier daaraan zeker schuld, want hij had óf zelf alles zorgvuldig moeten sluiten óf de eigenaren moeten waarschuwen dit te doen. Zo is de Heer Flier bijv. gewaarschuwd dat bespuitingen zouden worden uitgevoerd op de percelen P 100 en P 101 in de buurt van Ramspol. Desondanks was er de volgende dag niets afgesloten. De bijenhouder Bosma uit Zwolle heeft die dag zelf nog telefonisch

Belangrijk

Een onzer leden heeft door brand een schade aan zijn bijenstal, volken, gereedschappen enz. geleden van f 1024,—. De totale waarde van zijn bijenstal met inventaris bedraagt f 4000,—. Ondanks een herhaalde oproep in het Groentje verzuimde hij aan ons op te geven dat zijn bijenstal met toebehoren een grotere waarde heeft dan f 2500,—. Daardoor heeft hij slechts recht op een uitkering van onze verzekering van 25/40 deel van de geleden schade. Had hij de waarde van zijn bijenstal opgegeven dan was hij gratis bijverzekerd tot f 4000,— en had hij de volle schade vergoed gekregen.

Voor hen, wier belang groter is dan f 2500,— is het dus zaak dat aan het Bijenhuis te melden.

geïnformeerd of er gespoten werd; hij had geen bericht van de Heer Flier gehad.

U zult kunnen begrijpen dat de weersomstandigheden van invloed zijn op het optreden van suutkevers. Soms zijn ze er 's morgens niet, maar als de zon doorbreekt zijn ze er 's middags in overvloed. Toch spuiten wij dan niet, omdat op de dag geen kasten gesloten kunnen worden.

Wij geven ons veel moeite om op tijd te waarschuwen en hebben met de Heer Wietsma nu en in de afgelopen jaren geen moeilijkheden. Op de werkzaamheden van de Heer Flier zouden wij echter wel het een en ander kunnen aanmerken, de bijdrage in de kosten van de waarschuwingdienst levert hier misschien niet voldoende resultaat op.

Uw tweede klacht betreft het spuiten met Dieldrin in de buurt van Kraggenburg. Hier is inderdaad een vergissing gemaakt op kavel T 67, doordat men het oude plan, dat immers bij Uw bezoek aan Kampen veranderd is, nog in het hoofd had. Inderdaad is hier dus een kavel bespoten met Dieldrin, hoewel afgesproken was, dat hier HCH zou worden aangewend. Voor deze fout bieden wij U gaarne onze excuses aan en wij vertrouwen dat wij ons in het vervolg geheel aan de afspraak zullen houden. Ook hier waren de bijen echter grotendeels afgesloten en voor het eventueel lekken kunnen wij geen verantwoording aanvaarden.

In de bij Uw brief gevoegde circulaire vermeldt U o.a. dat de Heer Van Aarst, wiens bijen op T 67 vlogen, om half één drie van zijn eigen kasten opende. Toen hij geen directe nadelige gevolgen zag, heeft hij dus een uur later de rest van de kasten geopend. De Heer Van Aarst deed het vorige jaar de ervaring op, dat Dieldrin minder gevaarlijk was dan algemeen wordt aangenomen.

Resumerende betreuren wij de foutieve bespuiting met Dieldrin, waar HCH was afgesproken. Dat daardoor echter grote schade zou zijn veroorzaakt is ons niet duidelijk geworden en wij zijn van mening, dat de waarschuwingdienst in het Zuiden van de polder heel wat minder effectief werkt dan die in het Noorden. Het zal U duidelijk zijn, dat van schadeloosstelling onzeker is dan ook geen sprake kan zijn. Herhaling van een afwijking van de gemaakte afspraak acht ik in het vervolg wel uitgesloten.

We hebben de Heer Flier in de gelegenheid gesteld zijn visie op de gang van zaken te geven. Hij schreef ons het volgende:

1. Als de Directie zich niet vergist had, of het spuitschema niet had gewijzigd, of als ik er vroegtijdig van op de hoogte gesteld was, was er zeker niets gebeurd.
2. Als ik de imkers 's avonds niet kan waarschuwen daar ik afwezig ben en ik doe de bijen persoonlijk dicht en doe dan de mensen bericht, is hier wat op tegen?
3. Als er niet met Dieldrin gespoten was, was er zeker niets gebeurd.
4. De schade aan de bijenvolken treft niet de heer Flier, doch de imkers zelf, want de imkers die niet aanwezig waren zijn verplaatst naar de opzichter de Boer. De anderen hebben geluisterd naar de heer van Aarst. Schade van HCH was nergens sprake van, want alle bijenvolken waren gesloten, enkel die losgelaten zijn na het spuiten met Dieldrin. Zijn er klachten van Imkers over te laat waarschuwen of dicht doen, laat ze het in het Groentje schrijven. Zijn ze tevreden, laat ze het dan ook doen, ook van vorige jaren.
5. Ik ben nooit gewaarschuwd van het spuiten van P 100 en P 101, want v.d. Kolk zei, dat er niet gespoten zou worden. Mocht er wel gespoten worden, zou ik per omgaande bericht krijgen.

We publiceren al deze dingen, omdat we het van belang achten dat zowel de imkers als de betrokkenen precies weten hoe de vork in de steel zit. We moeten van weerskanten de feiten kennen en elkaars belangen ontzien. Met sensationele berichten komen we niet verder. Als een dagblad naar aanleiding van het gebeurde schrijft dat 2000 volken door het spuiten met zwaar vergift gedood zijn dan kunnen we daarover alleen maar onze schouders ophalen: met overdrijving is niemand gediend. Ook andere artikelen in de kranten, met

Koninginneteelt

WAT GAAN WE DOEN?

In het Maandschrift hebben we kunnen lezen, dat er op Schiermonnikoog weer een Krainer darrenvolk wordt geplaatst. Wie dus met Krainers werkt of een kruising wenst kon daar weer terecht. De tijd van 13 Juni tot 15 Juli zal wel gekozen zijn om de imkers eerst gelegenheid te geven hun bijen van 't koolzaad te doen profiteren. Een darrenvolk van ons inheems ras wordt er niet geplaatst en waarom niet? Is de belangstelling daarvoor te gering? Dan is dat wel zeer te betreuren, want het is nog nooit bewezen dat er ook maar één buitenlands ras is, dat het beter doet dan wat we hier zelf hebben of met eenvoudige selectie er uit kunnen halen. De vraag mag gesteld waarom men op enkele plaatsen van de Krainers en op andere van de Italianen houdt. Is het hun grijs of geel pakje? Of de gedachte dat wat uit het buitenland komt beter is dan wat we zelf hebben? Het enige voordeel dat er in zit is misschien wel dit, dat men om het ras te behouden moet doen aan koninginneteelt.

De imkers die niet met een vreemd ras werken, zullen zich dan ook op eigen stand moeten behelpen. En, collega-imkers, begint u daar nu eens mee, er is alles voor en niets tegen. Naast het plezier dat u er aan hebt, verbetert u uw bijen en meteen is u dan klaar met alles, voor 't bevruchtungsstation wanneer het sein wordt gegeven dat een bepaald ras of een bepaalde kruising het beste voldoet. Er wordt op Ambrosiushoeve hard gewerkt om dat uit te zoeken.

En nu niet zeggen: dan kopen we die koninginnen wel. U komt dan zeer zeker niet voor 'n dubbeltje op de eerste rang. Ook niet voor een paar gulden, maar 10 of 15 gulden per stuk wordt het al gauw en met zijn guldens gooit de doorsnee imker niet zo hard! Bij het werken op eigen stand is aanvankelijk bijna alles gelijk als wanneer men de bevruchtungsfolkjes naar het bevruchtungsstation stuurt. Het voer wordt iets anders: 2 honing op 3 suiker. Het darrenroostertje wordt weggelaten en bij 't bevolken der kastjes in ieder kastje een paar darren van een uitgezocht volk doen. De kastjes ook weer een paar dagen gesloten houden en wat donker wegzetten. Ze hebben dan alles wat hun hart begeert, behalve een bevruchte koningin. De derde of vierde dag plaatsen we na afloop van de darrenvlucht op de stand de kastjes buiten, niet al te dicht bij elkaar. We openen het vlieggat, de darren gaan vliegen en misschien ook reeds de koningin. Tegen donker de kastjes sluiten en weer wegzetten. U zult dit wel een dag of 6, 7 moeten doen. Meestal is de koningin dan wel bevrucht en hebt u een redelijke kans dat ze gepaard heeft met een door u gewenste dar. Denk er vooral aan de kastjes steeds weer dezelfde plaats te geven, dit om het vervliegen van de koningin te voorkomen.

M.

B.

sensationele koppen, doen onze zaak geen goed.

We vertrouwen er op dat men niet meer van het spuitplan zal afwijken en dat de waarschuwingdienst zal worden geperfectionneerd.

De bespuitingscommissie van het Hoofdbestuur doet al het mogelijke om een wettelijke waarschuwingplicht te krijgen, zodat overtreders naar we hopen in de toekomst kunnen worden gestraft. Laten we echter nooit uit het oog verliezen dat we met samenwerking veel meer kunnen bereiken dan met harde maatregelen. Als wij het hoofd in de nek gooien kan worden verwacht dat de tegenpartij dat ook doet en het plaatsen van volken bij zijn gewas doodeenvoudig verbiedt. En dat moeten we niet hebben. Wettelijke maatregelen moeten alleen worden gezien als een stok achter de deur in geval van kwaadwilligheid of onachtzaamheid.

G.

Spaar de bijen, Uw vrienden!!

„Schade aan bijenvolken is dikwijls het gevolg van onachtzaamheid en onkunde”, lezen we in Maandschrift voor Bijenteelt, 37ste jaargang, No. 5, Mei '55.

Dit is inderdaad zeer juist en als elke imker van te voren wist aan welke gevaren zijn volken worden blootgesteld, dan zou de schade tot 'n minimum beperkt kunnen worden.

We hebben 'n pracht voorbeeld waarbij 'n imker de dupe is geworden van de onwetendheid op 't gebied van de bijenteelt.

In 1954 hadden we onze volken naar de heide gebracht, we lieten ze daar niet in de steek, maar we gingen ze verschillende keren opzoeken.

Op de terugtocht van ons laatste bezoek werd de lucht steeds donkerder, want er was „zwaar weer” opkomst. We besloten onze reis te onderbreken en te schuilen in 'n loods van 'n fruitkweker.

De fruitkweker en zijn vrouw waren zeer vriendelijk. Er werd gepraat over 't fruit, afzetgebieden van 't fruit, bespuiting enz. enz., maar ook over de teelt van bijen. De fruitteiler vroeg ons om in 't voorjaar in zijn kersenboomgaard wat volken te plaatsen, dat zou voor hem gemakkelijk zijn, dan zou hij geen volken aannemen, die hem over de „Utrechtse veiling” werden toegewezen. We gingen er mede accoord. Het voorjaar kwam, onze belofte waren we niet vergeten en zochten daarom de fruitteiler op.

Hij vertelde ons dat er weer vijf volken over voornoemde veiling waren toegewezen. Deze volken kon hij binnen 'n paar dagen in ontvangst nemen, maar daar hij wel gezien had, dat we onze belofte niet vergeten waren, belde hij ze dezelfde avond nog af. Er werd geen accoord gemaakt over vergoeding voor plaatsing en transport, we namen alles voor onze eigen rekening, omdat we indertijd bij hem in zijn loods gespaard gebleven zijn voor de directe gevolgen van een noodweer. Op de terugreis reden we langs zijn boomgaard om eens te zien op welke manier we 't beste met onze volken daar konden komen. In zijn boomgaard stond nog al wat fruit, maar de weg er heen was bepaald niet gepleveid, maar leek meer op 'n heuvelterrein in stadium van wording.

Een paar dagen nadien belden we de kweker op, dat we diezelfde avond om zeven uur in zijn boomgaard zouden zijn. We zochten vijf zeer goede volken uit, brachten ze naar de kersen en ter plaatse was ook de eigenaar aanwezig. Hij was zeer vriendelijk en voorkomend. Hielp ons met 't lossen en haalde zelfs uit één van zijn schuurtjes nog onderleggers voor de kasten. Hij wees zelf aan de plaats waar ze konden staan, de volken werden daar neergezet op één rij.

Een dag of vijf nadien gingen we uit nieuwsgierigheid 'ns kijken, maar in de verte zagen we al dat ze niet meer in één rij, maar in twee rijen stonden. Onze ogen gingen nog verder open toen we bij de volken kwamen. Wat was er dan gebeurd?

Voor de machinale grondbewerking waren de kasten drie meter naar voor verplaatst en tegelijkertijd drie volken vier meter naar links en twee volken vijf meter naar rechts.

Is dat onwetendheid als ge jaren volken in de boomgaard hebt? Welke imker zou er op komen om tegen zo'n fruitteiler te zeggen: Hier staan ze en blijf er nou rustig met je vingers af.

Natuurlijk lag er voor de kast geen enkele dode bij, de vliegbijs waren vervlogen.

We lieten de volken rustig staan, mopperden zo wat onder elkaar en slingerden wat zeer onvriendelijke woorden naar 't hoofd van de niet aanwezige fruitteiler. Er ging 'n week voorbij, de kersen waren uitgebloeid, we zouden ze gaan halen en met de andere volken, die rustig thuis in de bijenstal stonden, diezelfde avond brengen naar 'n perceel knolgroenzaad.

Bij de volken gekomen verschrokken we nog meer dan de eerste keer. Honderden bijen lagen dood voor de kasten. Was er gespoten? Als dat waar is, waarom dan niet eventjes gewaarschuwd? Heeft men soms geen zier over voor de bestuivers van 't fruit. Of zegeviert op de dag van vandaag alleen 't egoïsme?

Ziehier 't resultaat van ons reizen naar 't fruit in 1955 en we bevestigen: Schade aan bijenvolken is dikwijls het gevolg van onachtzaamheid en onkunde.

HALSTEREN.

L. PH. LACOR.

Honing produceren en.... verkopen

Over het produceren van honing staat ons blad geregeld vol met verstandige raadgevingen. Dat desondanks velen nog totaal verouderde bedrijfswijzen volgen, is dan ook zeker niet aan de voorlichting te wijten.

Minder gunstig is de situatie op handelsgebied en hier is het wanbegrip dan ook veel groter. Dat niet alleen het produceren kosten meebrengt, maar ook de verkoop, is iets, dat vele producenten slecht kunnen begrijpen en billijken. De winkelier echter heeft niet alleen een zaak, die een flinke huur per maand op moet brengen, hij heeft ook een loopjongen, een winkelmeisje enz., een boekhouder, een accountant, een telefoon en andere kosten en ten slotte wil hij zelf ook graag wat verdienen en dat alles zit in de winstmarge van de kruidenier verdisconteerd. De vertegenwoordiger, die de honing aan de winkelier verkoopt en/of de grossier, zij allen werken niet voor niets. De groothandelaar-verpakker heeft ook de nodige kosten en zo komt het, dat de netto verkoopprijs heel wat hoger is dan de bruto inkoopsprijs.

Bijna alle verpakkers verwerken of verhandelen buitenlandse honing en dit zet bij vele imkers kwaad bloed. Reëel gezien, is echter de handel in honing praktisch niet lonend zonder buitenlandse honing en in de praktijk vinden we dan ook vele kleinere imkers, die hun bedrijfje of bijverdienste rendabeler maken door de verkoop ook van importehoning. Ze praten er wel niet over, maar het is toch zo.

Over de kwaliteit van de importehoning wordt veelal smalend gesproken, in tegenstelling tot het prima eigen product. Een dergelijke vaderlandslievende houding is misschien prijzenswaardig, zij is zeker niet reëel. Er is net zoveel goede als slechte Nederlandse honing en dit zelfde geldt voor het buitenland.

Nu kunnen we natuurlijk rustig praten over onze prima Nederlandse honing en propagandistisch is dat ook juist, maar laten we er wel van overtuigd zijn, dat er aan die kwaliteit nog veel te verbeteren valt.

De verkoop van honing is ook geen gemakkelijke zaak. Zij, die daar nooit iets aan gedaan hebben, oordelen gemakkelijk en kijken gewoonlijk kwaadaardig en afgunstig naar hen, die wel wat bereikt hebben. Men spreekt dan van „handigheid”, alsof dat een soort oplichterij is en van reclame, alsof dat iets slechts zou zijn. Men vergeet echter, dat zij, die met veel moeite en kosten propaganda voor de door hen verkochte honing maken, enigszins trachten een terrein terug te winnen, dat door onhandigheid en onzakelijkheid verloren is gegaan. Vroeger was honing een algemeen gebruikt voedsel en geneesmiddel. Jam was 100 jaar geleden nog een onbekend product. Is jam dan zoveel beter of smakelijker dan honing? Zeker niet, maar de verkoopmethoden waren zoveel beter en handiger. Gelukkig was er toen nog geen P.B.O., anders was er van deze thans bloeiende industrie niets terecht gekomen; dan had men dat surrogaat verboden.

Wij hebben, door eigen onhandigheid, een zeer groot terrein verloren.

De Zwitsers hebben dit beter gedaan. Ondanks alle

import heeft men door reclame de suggestie opgewekt, dat honing onontbeerlijk is en dat Zwitserse honing de beste is. In dat land van dorre stenen heeft men meer waardering voor handigheid en moderne zakenmethoden, maar men heeft er dan ook geen corporatieve P.B.O.

Wat wij hier in het algemeen moeten leren, is minder afgunstig naar anderen te kijken, maar zien of er niet iets op te steken valt. Wij moeten niet alleen onze productiemethoden, maar ook onze verkoop aanpassen aan de huidige tijd en trachten op eigen krachten en niet met steun van vaders Staat uit het moeras te komen. Laten wij daarbij zeer realistisch zijn en laten we trachten van een ander, die ons verdringt, iets te leren. Een goede concurrent is een beste leermeester. Laten we proberen een beter product te krijgen en het beter te verkopen. Maar daar is hard werk en hersenwerk voor nodig. Wie hard en met zijn hersens werkt heeft geen tijd meer om scheel naar anderen te kijken en geen lust om naar de steun te lopen.

„Helpt Uzelf, zo helpt U God”, zegt een fier oud Nederlands spreekwoord.

Laten wij dat toch nooit vergeten.

J. H. WIGERSMA.

Voor de boomgaarden behoeven we geen bijen meer te houden

Dit is mijn opvatting na mijn ervaring van deze week. Dinsdag 24 Mei zag ik veel dode bijen voor de twee kasten en de korf liggen, welke ik niet naar het koolzaad had gezonden, die dus nog thuis waren. Voedselgebrek kon het niet zijn, bij controle was er ruimschoots te eten. De dode en stervende bijen waren jonge, grijze, die nog niet gevlogen hadden en ook, het merendeel, vliegbijen, vele met stuifmeelklompjes aan de pootjes. Het bleek dat de burens hun boomgaarden aan 't spuiten waren en wel met zo'n sterk contactgift dat de jonge bijen in de kast bij honderden ook geïnfecteerd werden en stierven. Woensdagmorgen veegde ik voor de twee kasten en de korf 3500 dode bijen bijeen. Ik ben door telling van 300 stuks en deze te wegen — 28 gram — en toen het totaal te wegen tot dit aantal gekomen. Doch met zekerheid mag worden aangenomen dat het verlies 10.000 vliegbijen is geweest, gezien mijn inspectie na het vliegen, toen het broed nog maar nauwelijks bezet kon worden gehouden.

Wat is hieraan te beleven? De redactie zal mogelijk de raad geven in overleg te treden met boomgaardeigenaren wanneer er gespoten zal worden om dan tevoren tijdig de kasten te sluiten. Dit is niet doenlijk. Bijna alle boomgaarden worden behandeld door loonsputters. Er zijn er bij die voor Woerden en omgeving 40 ha bespuiten moeten. Ze komen als het hun uitkomt. Dit is op geen paar dagen te zeggen. Het weer, regen en wind, beïnvloeden mede sterk de komst. Plotseling is de spuitselaar er meestal. In 't vliegbereik van de bijen heeft men hier in de verschillende boomgaarden een week achter elkaar gespoten. Houd de bijen eens zo lang vast als men de komst van de spuitselaar zou weten? Ik heb gisteren vlug de twee kasten naar het koolzaad gebracht, dan kunnen ze daar nog wat bijkomen. Dit wordt toevallig niet gespoten, omdat de koolzaadvlieg door de koude zich niet ontwikkeld heeft, althans niet heeft gevlogen.

Moeten wij nog bijen houden voor de boomgaarden? Als het zo gaat, niet. Toch geloof ik dat het spuiten wordt overdreven met de sterke vergiften, o.a. paration, er blijft geen vlieg meer over. Men zal tot het inzicht komen dat wat men aan gaafheid van het fruit wint men toch te veel verliest door het verdelen van de bestuivingsinsecten. Persoonlijk ben ik van mening mijn bijen weg te voeren van de bloeiende boomgaarden totdat het bespuiten minder vernietigend voor de bijen is. Zo hopen we maar op later beter, zoals het goede imkers betaamt. Maar het probleem is er nu en ik vestig er de aandacht op dat het pijnlijk in ons midden ligt.

WOERDEN.

C. GULDEMOND.

Terug van het koolzaad

Op Zaterdag 11 Juni werd de thuisreis aanvaard, nadat wij met een vijftigtal volken op een paar flinke stukken koolzaad hadden gestaan.

Zoals ieder jaar, waren ook nu de verwachtingen hoog gespannen. Alle moderne middelen waren in acht genomen om tot maximum prestaties te kunnen komen. Prima moeren, goed uitgewinterde volken, ruim in het voer en, ondanks het koude voorjaar, was ook de voorjaarsontwikkeling zoveel mogelijk gestimuleerd. Een week voor het vertrek waren de moeren getekend en geknipt en de volken uit de zesraamskastjes met de hoofdvolkten verenigd. Tenslotte werd de rooster gelegd en een extra honingkamer op de beide broedkamers geplaatst. Het was wel een beetje de Goden verzoeken, maar het mocht eens meelopen, en dan moet er ruimte zijn.

De eerste weken waren al direct niet erg hoopvol. Veel wind, regen en vooral kou. De dag, dat de bijen werden geplaatst blies de Noordoosten wind de eerste nieuwsgierige zelfs finaal van de vliegplank af. Het weerbericht werd door alle deelnemers met grote aandacht gevolgd, maar „De Bilt” was halsstarrig. Het was iedere dag hetzelfde. Er werd niet alleen binnensmonds gemopperd: „Wat een klimaat!”

Toch kwam eindelijk de zon. Eerst nog wat weifelend, maar de Pinksterdagen luiden een prachtige zonnige week in. Nu of nooit! En het werd „nu”. Het mooie weer hield aan en er werd van twee tot vier pond per dag door de volken verzameld. Gezellig werd er onder elkaar over gebabbeld en de zorg over ons klimaat en de slechte resultaten van de eerste weken waren spoedig vergeten.

Een gelukje was, dat er twee soorten zaad dicht bij elkaar stonden, zodat we zonder bezwaar de dracht konden rekken tot Zaterdag 11 Juni. Nog bloeiden de toppen, maar er kwam onrust onder de imkers. Niet zozeer omdat de laatste honing niet welkom zou zijn, maar meer om de zorg van het zwermen. Verschillende zwermen waren al met onbekende bestemming afgekomen. Dus het werd tijd.

Wat viel het sjouwen ons, ondanks dat sommige kasten als aan de grond gekleefd zaten, gemakkelijk. Alle gezichten stonden op „mooi weer”. Dat was nog eens een ouderwetse reis, die zelfs de mislukte reizen naar uien en heide in het vorige seizoen deed vergeten.

Wat opviel was, dat een aantal kasten wel bijzonder zwaar waren. Dat waren die, waarvan de eigenaar in de gelegenheid was geweest de volken degelijk te versterken en nu met record-oogsten huiswaarts keerden. Opnieuw bleek weer de betekenis van sterke vliegvolken.

Tragisch.

Een dezer volken die dus een topprestatie had geleverd, zowel wat betreft het verzamelen van honing als wat betreft de bijenproductie, moest zijn ijver met de dood bekopen. Er was tijdens de thuisreis wel lucht gegeven (grote opening ideaal dekplank), doch dit was toch niet genoeg. Het was koud weer en nacht; de betreffende imker meende, dat het wel kon. De meeste imkers geven immers helemaal geen lucht onder deze omstandigheden. Niettemin was het volk warm gelopen. Om de omvang van zo'n ramp te beseffen, moet men zo'n wrak gezien hebben. Wat de ene dag nog een florerend topvolk was en een lust voor het oog van iedere imker, was enkele uren later een natte kleverige massa met ingezakte ramen en dode bijen. Dat is niet alleen een strop van enkele tientallen guldens, hier lag een brok liefde en een half jaar zorg aan scherven. Dan ga je eerst maar eens een uurtje weg...!

Laat deze afloop voor vele collega's een waarschuwing zijn. Vergeet het lucht geven niet. Zeker niet bij sterke volken.

P. KLAPWIJK,
Secr. afd. Rotterdam.

HOE DE MAJA'S HONING OOGSTTEN

De bijenhouders zijn er steeds op uit geweest het binnenhalen van de honing zo gemakkelijk mogelijk te maken. Het prettigste zou zijn als het ging zoals op bijgaande tekening, overgenomen uit Gleanings.

Mogen we Consuelo Lopetegui, die in Apicultura (1954-8) een artikel schreef over „de Bijenteelt in Amerika, voordat Columbus dit ontdekte”, en dat in Abeilles et Fleurs 1954-10 vertaald werd, geloven, dan hadden de Maja's in Midden Amerika (zie terzake ook Jaagkieps 1955-5) reeds voor 400 jaar zo'n kast.

Lopetegui, vermoedelijk een Spanjaard, schrijft:

Het bestaan van bijenstanden met 1000 en 2000 bijenvolken in boomstammen, zoals de kroniekschrijvers dat meldten en het grote handelsverkeer met honing is het beste bewijs van een goede bijenteelt-techniek en van zeer winstgevend resultaten. De kroniekschrijver Oviedo beschrijft deze als volgt:

De staande boomstammen staan op een steen en worden afgedekt met een platte steen, welke zo groot is, dat het vlieg gat beschut is. In het middengedeelte van de woning beperkt een inrichting van steen de woonruimte en geeft tevens richting aan de raten en cellen. En van hier, aldus Oviedo, valt de honing in het onderste deel der woning, verzamelt zich daar en vult bakjes van was, welke half-eivormig zijn, waarbij alle ongerechtigheden in het bovenste gedeelte achterblijven. Om deze honing te oogsten, moet men de woning aan de zijkant openen, ter hoogte van de bakjes, deze doorboort men en naar de grootte van het gat stroomt hieruit een honing, zuiver, klaar en lekker, zonder een spoor van was, alsof hij door 'n zeef kwam. Lopetegui voegt hieraan toe:

Een oningewijde kan soms door onwetendheid een verkeerde voorstelling van iets geven, maar we geloven niet dat onze historicus-schrijver dit heeft gedaan.

De speciale honingcellen komen overeen met die van de meliponen (angelozee bijen) welke in deze Amerikaanse streken veel voorkomen. Wij kunnen ons dus niet beroemen op onze huidige methoden van moerrooters en honingkamers om honing zonder bijmenging van broed en andere ongerechtigheden te verkrijgen.

uit de Jaagkieps

Ook Spanje zocht er naar

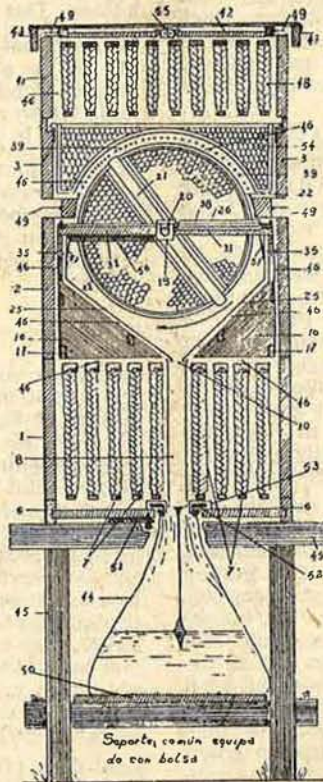
Het zal een 25 jaar geleden zijn, dat een spreker op een imkersvergadering het volgende vertelde:

In Spanje wordt een zeer vloeibare honing gevonden, welke ook in de cel lang dun blijft. Om deze honing gemakkelijk te oogsten had een imker een speciaal honingraam gemaakt en een bijpassend ontzelmingsmes. Feitelijk was het geen „ontzelmingsmes” zoals zal blijken.

De bovenlat van het raam had niet één maar twee zaagspleten, enige millimeters van elkander, aan het hout tussen de spleten werd het vel kunststraaf bevestigd. Het onderste latje was gootvormig.

Het mes had twee lemmeten, welke even ver uit elkander stonden als de zaagspleten.

Hij liet de ramen gewoon door de bijen uitbouwen en als de raaf verzegeld was, werden met 't mes, door in elke zaagsnede een blad te steken, de cellen aan weerszijden los van de middenwand gesneden. Hier vloeide de dunne honing door het gootje in een vergaarbak. Men behoefde dus niet eens de ramen uit de kast te nemen.

De zelfslingerende bijenkast.
Doorsnede...

En zoekt nog.....

U vindt dit een sterk verhaal? We zijn een kwarteeuw verder en ook in de bijenteelt zijn vele nieuwtjes komen opdagen en in de Gazette Apicole 1951-1 vinden we van de hand van een schrijver met wel een Spaanse naam, José Rovira-Cases, een artikel getiteld:

Verbeteringen van het honingraam. Deze zijn wel ultra modern. Voor enige jaren werden in Frankrijk metalen raten gebouwd, welke in speciale ramen werden gezet. Deze „kunst” raaf vormde dus één geheel. José veranderde deze raaf als volgt: één middenwand en twee vellen bodemloze cellen, alles van metaal. De drie delen werden aan de bovenkant scharnierend verbonden en in een speciaal raaf geplaatst en wel zo dat de cellen door een wigvormig stukje hout juist niet op de middenwand aansluiten. Deze ramen komen weer in een speciale honingkamer.

Wat gebeurt er nu als deze op een volk geplaatst wordt? De bijen plakken de bodemloze cellen op de middenwand vast en zullen deze met honing vullen. Dra zijn de cellen vol en men wil oogsten. Met behulp van een electrisch verwarmingsapparaat verwarmt men de middenwand, de als plakmiddel gebruikte was gaat smelten, zodat de cellen los van de middenwand komen. De honing vloeit hieruit, komt door een gootje in een vergaarbak onder in de honingkamer. Kraantje open, honing in de flacon. Alles was zo geconstrueerd, dat men de honingkamer niet uit de kast behoefde te nemen.

Het was géén Aprilnummer van genoemd Frans blad.

Ook Zuid-Amerika zocht.....

Het laatste snuffje op dit gebied vinden we in het British Beejournal 1954-9 Dec. De redacteur van dit blad was zo vriendelijk ons het cliché van bijgaande tekening te lenen, waarvoor onze hartelijke dank. In zijn rubriek Editorial schrijft hij over de Bijenkast-cum-Slinger. Deze is uitgevonden door Genji Sugano te Buenos Aires en door hem La Apicultura Automatica gedoopt.

Uit de tekening blijkt dat boven de broedkamer de te slingeren ramen rond zijn; hierboven staan weer rechthoekige ramen. De ronde ramen worden in een trommel rond gedraaid, de honing gaat door een trechter door het broednest naar een onder de kast aangebrachte bus, waar hij gezeefd wordt en daarna opgevangen door de bijenhouder. De redacteur van het Engelse blad zegt dat hij het gehele geval als een „vliegende

schotel" zou bekeken hebben, als hij niet de tekening en een heuse foto van zo'n kast op de bijenstand van de uitvinder gezien had. Maar er blijven vragen: Hoe te ontzegelen? Doen dit de bijen of de aardmannetjes. En hoe krijgt men de bijen uit de honingkamer, anders zullen zij bij duizenden omkomen. Is Mr. Sugano een bijenhouder-genie?

In zijn blad van 23 December 1954 komt genoemde redacteur nog eens op de automatische kast terug: Genji Sugano ontwierp reeds in 1930 zijn eerste kast; deze is sindsdien zeer verbeterd en zijn systeem kan in elke kast voor elk gedeelte van de wereld aangebracht worden. Het slingeren van rijpe honing, het filteren, uitnemen en terugzetten der ramen alles gebeurt IN de kast, en intussen gaat het werk der bijen ongestoord door.

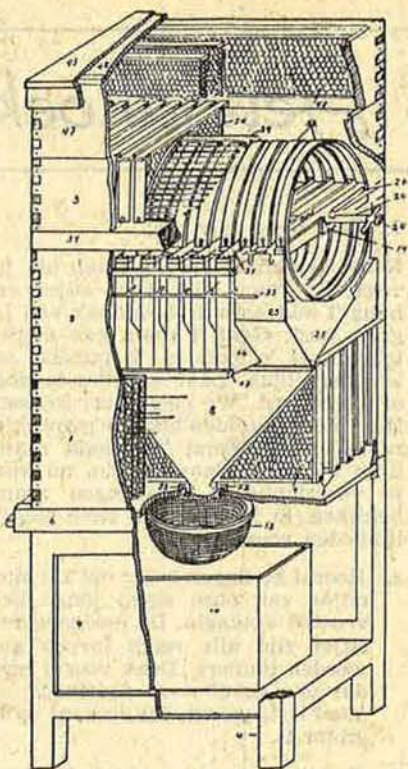
Het honing-oogsten gaat vlug en zindelijk, zegt de uitvinder.

Darren met een angel!

Laten we maar van wonderkasten afstappen en een ander nieuwtje bekijken. We vinden in het Duitse blad Die Biene het volgende bericht: Darren met angel. Op een bijenteelt-instituut, hetwelk nog niet bekend gemaakt wil worden, daar eerst alle gevolgen overzien moeten zijn, heeft men darren met angel geteeld.

Het enige verschil met de werkbijen is, dat hun angel een ½ cm langer en ook de giftblaas groter is. Wat zal 't gevolg van dit product zijn? Zullen deze darren zich nog langer door hun zusters laten wegwerken of zullen zij 't bestuur in de korf overnemen en de werkbijen tot meer ijver aanzetten; de wespen en hoornaars zullen hun angel duchten, maar ook de imkers zullen zich tegen hun geducht wapen moeten beschermen.

Lezers, dit bericht stond in het Aprilnummer van genoemd blad. U kunt nu ook Uw Koninklijk Voedsel (Koninginnemelk — Moerdopmelk — aan welke uitdrukking moeten wij de voorkeur geven? Jékavé zal voorlopig de afkorting K.V. maar gebruiken) in ons land kwijt. Een groothandel wil, volgens een advertentie in ons blad Uw totale productie overnemen. Het lijkt me goed U

.... en in perspectief.

uit een artikel van Alin Caillas, die men in Frankrijk de Apostel van het K.V. noemt, enige cijfers te noemen. Zijn artikel: Winnen van K.V. staat in het Franse blad Abeilles et Fleurs 1955-3 dat uitgegeven wordt door een firma, welke ook K.V. in haar artikelen verwerkt. Caillas vraagt: U zoudt 500 gram willen oogsten, wat heeft U daarvoor nodig?

De inhoud van 6 doppen geeft een gram K.V., dus U heeft de inhoud van 3000 moerdoppen nodig.

Niet alle doppen worden aangenomen, men moet rekenen van 60 pct., dus men moet 5000 doppen invoeren. Nu moet men hiervoor bijen hebben. Verschillende methoden zijn hiervoor bekend. Laten we die van het zwermkastje nemen: een kastje met 5 ramen, wel bezet met bijen, kan men 3 series, dat is ongeveer 100 doppen geven. Men heeft dus 50 zwermkastjes nodig. Elk kastje 2 kg. bijen dus in totaal 100 kg. bijen. Hiertoe zou men minstens 25 zware korfvolken,

welke dan twee zwermen moeten geven, in het voorjaar moeten hebben. Met kunstgrepen kan men de inhoud der cellen opvoeren: 100 doppen kunnen 16 tot 18 gram en als de omstandigheden gunstig zijn, 20 gram K.V. geven, dan zou men 25 tot 30 zwermkastjes nodig hebben. Maar er zijn andere methoden, welke niet zoveel bijen nodig maken: in moerlose kasten, broedbeperking enz. Hiermede kan men in 5 maanden een belangrijke hoeveelheid K.V. en ook nog honing winnen. Caillas wil hiervan geen cijfers geven daar men hem verweten heeft de aandacht van de fiscus op de „buitengewone resultaten" te hebben gevestigd.

Het winnen van K.V. vraagt veel werk: het maken van 5000 doppen b.v., het daarvoor bestemde houtje moet voor elk dopje 3 à 4 maal in de was gedoopt worden. Caillas heeft een apparaatje geconstrueerd waarmee hij 7 doppen tegelijk kan maken. Zo zijn er nog vele mogelijkheden.

In Frankrijk is intussen ook al een boek over dit onderwerp verschenen: Vieillir en Beauté — Oud worden en mooi blijven — het wonder van het K.V. Het is geschreven door Raymond Dubois, een voorstander van K.V. en telt 92 bladzijden. Gazette Apicole 1954-12.

In Juli van dit jaar zal op het Bijenteelt-Instituut te Bures-sur-Yvette (Frankrijk) een cursus in bijen-biologie gehouden worden, hierop zal o.a. ook het K.V. worden behandeld.

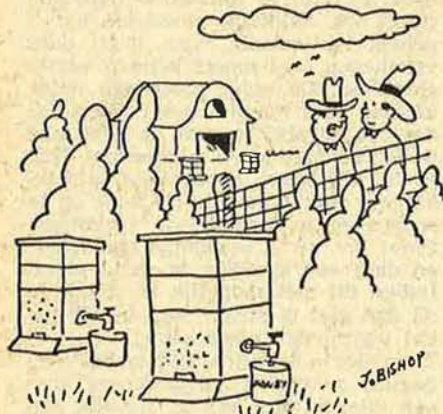
Bijenboek voor padvindders

Teneinde de Amerikaanse padvindders in staat te stellen hun onderscheidingssteken „Bijenteelt" te behalen verscheen in de V.S. een boekje getiteld: Bijenboek voor Padvindders, de prijs is 25 cent. Gleanings 1955-1.

Frankrijk steunt de bijenteelt

De Franse Nationale Vergadering heeft op 30 November 1954 een wet aangenomen, waarbij de belasting bij de verkoop van natuur-honing en ruwe was werd ingetrokken. Dit is gedaan om de bijenteelt te steunen, daar de bijenhouders veel nadeel ondervinden van het bespuiten en ook om het gebruik van de gezonde honing te stimuleren. Het Franse blad Gazette Apicole 1955-1 noemt dit een wet, die de meest gelukkige terugslag op de Franse bijenteelt kan hebben.

Jékavé.

„I think our neighbor's got a lot to learn about strained honey,"

KRUISTOCHT TEGEN RHEUMA.

Meer dan 1.500.000 Nederlanders lijden aan Rheuma. Men zegt dat deze volksziekte onder imkers minder voorkomt dan onder andere bevolkingsgroepen. Misschien kan de uitbreiding van het wetenschappelijk onderzoek nieuw licht werpen op de invloed van bijengift op verschillende vormen van Rheuma. De kruistocht van „Het Nationaal Rheumafonds" heeft o.a. tot doel dat onderzoek mogelijk te maken, onder het motto: AVA (Allen voor Allen).

Deze actie, waaraan alle Nederlanders kunnen deelnemen, wordt op originele en attractieve wijze gevoerd. Oranje, rode, witte en blauwe couvertjes met inhoud (die gesloten, koel en niet vochtig moeten worden bewaard) worden à f 0.50 per stuk verkocht. Op 9 Augustus wordt tijdens een radio-uitzending gezamenlijk programma, het geheim ontsluit, waarbij de bezitters van het geheim dat aan deze couvertjes is verbonden, deelhebbbers worden aan f 228.000,— aan prijzen, verdeeld in 5456 porties.

Deze couvertjes zijn overal in het land verkrijgbaar. Waar niet vragen men het Bijkantoor te Rotterdam, girorekening 842.

De strijd tegen de Rheuma zal worden gewonnen. Iedereen, jong, oud, rijk en arm strijdt mee in de actie: „Allen Voor Allen".

Ons Jeugdhoekje

NAWEEËN VAN ONZE ZWERM-BEHANDELING

De zwermtijd is altijd moeilijk, en zeker voor de beginners. Er kunnen zich zoveel verrassingen en afwijkingen voordoen. De plaatjes-serie geeft alleen de normale — ik zou haast zeggen ideale — gang van zaken. Alles verloopt zoals wij het graag zouden zien. Jammer genoeg is de praktijk wel eens anders. Het is daarom mijn bedoeling een paar veel voorkomende afwijkingen te bespreken.

Hoe is de toestand van de volken?

29 Mei, staat op de kalender. Ik zit bij de warme kachel te schrijven en voel me daarom zo lekker als 'n jonge bij, die door 't broednest kuilt. De appelbloesem staat nog in z'n volle pracht te rillen en ook 't koolzaad is maar net op de helft van z'n bloei-periode. 29 Mei: de volken zijn nog klein, in 't algemeen veel te klein.

Ik zit op 't moment nog al dicht onder de kust en kom daar praktisch niet vandaan, zodat ik mogelijk 'n beetje eenzijdig georiënteerd ben. Hier is 't in ieder geval zo, dat er nog geen sprake is van zwermen of van zwermrijpheid van de volken. Toch hoorde ik deze week dat er in midden-Brabant al volken met doppen stonden. Wanneer ik zo de toestand bezie, dan neem ik aan, dat we dit jaar minstens 'n paar weken later zullen komen met 't maken van de zwermen. Dat is natuurlijk zeer onplezierig, want we komen dan in veel streken met de hoofddracht in 't gedrang. Normaal hebben we de zwermen reeds gemaakt, maar ik zou niet weten wanneer je dat nu zou hebben kunnen doen. Je mocht er gerust een straalkachel bij zetten!

Ondanks het ongunstige weer is de dracht op 't koolzaad hier ter plaatse niet onbevredigend. Een klein beetje hoop dat 't elders ook nog wel zal gaan heb ik dus wel. Het ziet er naar uit, dat we eind Mei begin Juni de zwermen moeten nemen. Onze jonge moeren zullen dus eind Juni begin Juli aan de leg kunnen zijn. Hier komen we aan de moeilijkheden, die we nog eens moeten bepraten.

Afwijkingen

Met een kloppend hart maakt de beginner zijn kast open. Zou de moer „goed” zijn? Voor deze keer begint hij midden in de bovenbak. Midden-raat . . . géén gesloten broed, geen larven. Na ernstig turen zelfs geen eitjes. In de hele bovenbak is geen spoor van broed. Ook in de onderbak is 't niet beter. Jammer!

1. Geen broed te vinden

Neem de eitjes-proef! Haal uit je veger 'n raam met veel eitjes en hang 't middenin de bovenbak van je grote kast. Geef 't raam een merkteken met 'n potlood, 'n punaise of iets dergelijks. Laat nu alles 'n dag of 5 met rust. We gaan weer kijken. Nu niet onmiddellijk 't gemerkte raam er uit. Eerst 't tweede raam links of rechts daarvan. Zo, nu kun je voorzichtig 't ingehangen raam bekijken. Er kunnen zich twee mogelijkheden voordoen:

- a. Hoera! Er liggen eitjes op! Dit zijn eitjes van onze eigen jonge bevruchte koningin. De meegegeven eitjes zijn alle reeds larven geworden immers. Denk vooral niet dat zo'n geval nooit voorkomt, al moet ik toegeven dat de kans op b groter is.
- b. Er zijn doppen aangezet. De jonge moer is dus verongelukt, het volk heeft redcellen gebouwd. Laat de jonge moer rustig uitkomen. Doppen breken is totaal overbodig, dit volk zwermt op deze doppen niet. Zodra de jonge moer aanwezig is, worden de overige doppen afgebeten. Na 'n paar weken kijk je of de nieuwe, jonge moer legt.

2. Bultbroed

Bij 't controleren van je volk kun je een nog onprettiger ontdekking doen dan in geval 1 beschreven is. Volop broed, maar allemaal van die grote bulten over de raat verspreid. De jonge moer is darrenbroedig geworden; wat je ziet is al reeds eerder beschreven: bultbroed. Dat is erg jammer, de raten lijden er zo van. Kop onmiddellijk dit broed en geef je volk 'n raam met eitjes. Nu zullen de bijen op die eitjes alleen redcellen gaan bouwen als het darrenmoedertje uit de kast is. Dit laatste is het geval als je op het bultbroed redcellen vindt. Zijn die er niet, dan moet je de verkeerde moer verwijderen. Ik heb dit al eens eerder beschreven. Neem kast en bijen mee, schud alles af, zet een stukje moer-rooster voor het vlieggat. Breng de kast weer terug op z'n plaats en wacht de moer op! De verdere behandeling van de patiënt is als onder 1b.

3. De jonge moer begon in 't grofwerk te leggen

De schrik slaat je om het hart. Aan de onderkant van de raten zie je prachtig verzegelde darrencellen. Laat zo'n volk nog eens een dag of tien met rust en heel vaak zul je

bij de volgende inspectie werksterbroed als een plank vinden. Mocht de jonge koningin hardnekkig op het slechte pad blijven, dan moet je handelen zoals beschreven onder 2.

Is 't risico te groot?

Ongetwijfeld zal menig beginner zich afvragen, is 't risico op 'n foute moer bij deze werkwijze niet erg groot? De gevolgen van zo'n verkeerde moer zijn vele.

Het honingvolk wordt waardeloos, weg oogst, weg plezier in de sport. Zo dramatisch is 't nu ook weer niet. Jonge moers geven altijd dit risico en nu is 't wel zó, dat een jonge koningin in een groot volk minder gemakkelijk en minder snel aan de leg komt dan in 'n handvol bijen, maar we kunnen daar toch wel iets tegenover zetten. We hebben n.l. onze kunst-zwerm en we zullen die toch gebruiken om 't hoofdvolk te versterken. Bij 'n mislukking van de moer geven wij eenvoudig enige ramen met uitlopend broed zodat het volk in z'n jonge bijen blijft en dus niet plotseling ineensloort als na verloop van twee maanden pas de nieuwe aanvoer van jonge bijen zou beginnen. Bovendien zijn de jonge bijen nodig om de jonge moer te kweken bij toepassing van de eitjes-proef. En vervolgens: de veger moet toch getemd worden, anders gaat die 'n maagdenzwerm geven.

Nu is 't mijn ervaring, dat het aantal mislukkingen niet verontrustend groot is, al moet ik toegeven dat er nogal verschil is in 't ene jaar en 't andere. In zulke gevallen heb ik 't slechte weer beschuldigd en ik meen dat dit inderdaad wel invloed heeft. Immers, als 't weer heel slecht is, is de dracht ook slecht en 't is bekend dat bij dracht alles lukt en bij afwezigheid van dracht alles verkeerd gaat. Dit is zeker van toepassing voor streken waar de dracht toch al minimaal is. Het is me op 'n bepaalde stand ook duidelijk geworden dat 't geheel te eentonig was, zodat door vervliegen veel moers konden verongelukken. De moer moet van enige afstand haar kast kunnen onderscheiden. Na verplaatsen van de bijen had ik de volgende jaren minder last. Heb je 'n vrij groot percentage mislukkingen, tracht dan de oorzaak op te sporen en zo mogelijk te verhelpen. Plant b.v. op 'n eentonige stand hier en daar een struikje, 'n vaste plant. Indien dit niet mogelijk is, maak je rij dan niet te strak, zorg in elk geval voor enige afwisseling.

Loop niet in de vlucht tijdens het middaguur zolang er jonge moers kunnen vliegen. Het kan zo gezellig zijn op 'n mooie Zondagmiddag met vrienden en kennissen rondom de kasten te gaan staan . . . let op je moeren!

Werken aan de volken is onder deze omstandigheden dan ook riskant. Wanneer we alles doen wat binnen ons bereik is, geloof ik niet dat 't risico te groot zal blijken.

Een paar andere werkwijzen

Er zijn nogal wat imkers, die de strubbelingen, die we hierboven besproken hebben, op andere manieren oplossen.

1. Teruggeven van de oude moer

Is de jonge moer mislukt, dan voeren ze de moer uit de veger weer in. Ik meen dat dit neerkomt op 'n verplaatsen van de moeilijkheid en zelfs een vergroten van 't risico.

- a. De moer moet aangenomen worden, dat gebeurt lang niet altijd.
- b. De jonge koningin, die door de veger gekweekt wordt, kan ook verongelukken.
- c. De oude moer geeft gemakkelijk een maagdenzwerm, waartegen in 't grote volk niet veel gedaan kan worden.

Hier staat tegenover, dat 't honingvolk eerder in 't broed komt. Maar hier kunnen we op veel eenvoudiger en minder riskante wijze voor zorgen, door uitlopend broed uit de kunstzwerm over te hangen. Wie echter deze manier wil toepassen, moet op de volgende punten letten:

1. Voer de moer voorzichtig in. B.v. kluisje met suikerdeeg en zorg voor jonge bijen om de moer te verzorgen. Laat 't volk een paar weken met rust na 't opleggen van de moer.
2. Breek in de veger tijdig de doppen uit.
3. Controleer je kunstzwerm op moerechtheid.

2. Kweken van reserve jonge moers

Het is lang niet gek om te zorgen voor enige bevruchte jonge moers tegen de tijd dat we mislukkingen kunnen verwachten bij de honingvolken. Maar als je daarvoor 'n groot volk moet opofferen of veel extra werk moet doen, dan lijkt 't kalf me groter dan de koe.

Een eenvoudige en goedkope werkwijze volgt hier.

Als je doppen gaat breken, neem je 'n paar drieramers mee. Hierin gooi je een paar handenvol bijen met 'n jonge koningin. Geef de volkes meteen een flinke raat voer. In zo'n volkje legt de jonge koningin gauw. Als je haar niet onmiddellijk nodig hebt, kun je haar ook rustig 'n poos laten zitten, desnoods maanden. Men gebruikt ook wel heel kleine bevruchtungskastjes, maar die hebben 't nadeel dat ze snel door de bijen verlaten worden wegens gebrek aan ruimte om te leggen. Aan 't invoeren van deze moers in pechvolken is natuurlijk ook weer risico verbonden.

De drieramers die je overhoudt laten zich gemakkelijk verenigen in de herfst.

TILBURG.

H. VAN GOOL.

Oogst en Dracht

Van alle kanten gunstige berichten. Het fruit leverde tot 15 pond per volk, het koolzaad tot 35 pond, al zal bij de meeste imkers de opbrengst beneden die cijfers zijn gebleven.

De vroege voorjaarsdracht op korenbloem en vuilboom is best. We hebben volken gezien die daarop al 25 pond gewonnen hebben en die vóór de lindebloei moeten worden geslingerd. De eigenlijke zomerdracht staat nog voor de deur. De eerste linde bloeit nog niet voor begin Juli. Hoe zullen we het publiek deze zegen aanbieden? Natuurlijk in honingbokalen. Maar ... zorg dat uw honing de bokalen waardig is! Ons verenigingsmerk, dat groot en duidelijk op het glas staat, moet een waarborg zijn voor de koper, dat hij het beste en zuiverste natuurproduct krijgt. Is uw honing goed? Stuur één of meer bokalen naar de Nationale Honingtentoonstelling te Nijmegen. Alle bijzonderheden staan op blz. 101 van hun Juninummer.

Voor het publiek is een bekroning te Nijmegen een extra waarborg. Voor uzelf is een bekroning het bewijs dat ge als imker boven de middelmaat uitsteekt!

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan het Bijenhuis te Wageningen

Vraag 12 : Zilverlinde.

In verband met verplaatsing van een gedeelte van mijn volken naar Zwolle heb ik hier al eens uitgekeken naar de bijenweide. Ik tref hier veel zilverlinden aan, doch daar ben ik een beetje huiverig voor, omdat ik weet dat deze onder bepaalde omstandigheden de bijen kunnen bedwelmen. Ze honingen anders goed en de bijen vliegen er ook op. Wanneer is de bloeitijd te verwachten? Kunt U mij misschien nader inlichten over die bedwelming? Als dit een ongeneeslijke kwaal van die linde is, zal ik mijn volken nogmaals moeten verplaatsen, omdat ik in de nabijheid van ongeveer 150 zilverlinden woon.

G. J. J. L. te Z.

Antwoord: De bloeitijd van de Zilverlinde is ongeveer half Juli, in som-

mige gevallen iets vroeger of later. De geur van de bloemen schijnt een bedwelvende invloed op de bijen te hebben en dit schijnt soms tot bepaald ernstige gevolgen te kunnen leiden. Dikwijls ook merkt men niets van bezwaren. Het beste zal zijn het verloop van zaken van het begin van de bloei af nauwkeurig in het oog te houden en de bijen zo nodig tijdelijk naar elders te verplaatsen.

S.

Vraag 13 : Veger of vlieger?

In het werkje „Bijen houden met succes” door H. van Gool wordt op blz. 56 een veger aangeraden om een kunstzwerm te maken. Kunt U de nadelen van een vlieger als kunstzwerm nader omschrijven?

E. C. te G. (België).

Antwoord: Het maken van een „veger” als door U bedoeld wordt door de schrijver aanbevolen, omdat deze wijze van handelen nu eenmaal past in de door hem omschreven methode.

In het algemeen kan men echter niet zeggen, dat bij het maken van een kunstzwerm aan een of andere vorm, „veger” of „vlieger”, steeds de voorkeur moet worden gegeven.

Bij het maken van een „vlieger” verliest het hoofdvolk bijna al zijn vlieg-bijen; het afgevoegen volk heeft dus voorlopig voor het halen van honing geen betekenis en het is zelfs niet in staat de eerste dagen voldoende water te halen voor de verzorging van het broed. Het moet dan ook met waterrijk voedsel geholpen worden, zelfs als er dracht is. De „vlieger” met de oude moer wordt zeer sterk en zal bij goede dracht al vrij spoedig zwermneigingen gaan vertonen. Het is dan moeilijk hiervan een honingvolk te maken.

Wil men het hoofdvolk sterk houden om dit tot honingvolk te bestemmen, dan make men dus liever een „veger”. Het broed en de vlieg-bijen van de „veger” kunnen dan later, nadat de jonge moer van het hoofdvolk aan de leg is, worden aangewend tot versterking van het hoofdvolk, al naar gelang er dracht in uitzicht is of reeds is ingezet.

S.

Vraag 14:

Teelt van jonge koninginnen.

We hebben 2 kasten op het koolzaad staan in de NOP en 1 korf bij huis, welke gezwermd heeft. Nu was mijn plan zodra er jonge koninginnen afkomen, die in een klein kastje te hangen en daar te laten bevruchten en dan, als ze bevrucht zijn, aan die 2 kasten te geven. Hoe moet ik nu te werk gaan? Mag dat te allen tijde?

1. Als de geknpte moer er af is, moet ik dan alle moerdoppen afbreken en wanneer dan inhangen?
2. Als de jonge moer bevrucht is, moet ik dan de oude er af halen en wanneer de jonge inhangen?
3. Moet de jonge moer in een kooitje en hoe lang?
Of mag ik haar met broed en al zo inhangen?

W. v. N. te E.

Antwoord: Als van Uw kasten in het koolzaad de geknpte moer weg is, dan dient U te wachten tot er geen open broed meer aanwezig is.

Dan alle doppen wegbreken en de jonge bevruchte moer toevoegen. Ik zou U raden deze in een kooitje te doen en dit kooitje met een schijfje kunstraat of een prop suiker-honing-deeg af te sluiten. Het kooitje legt U dan midden op de raten onder dekplank of kleedje. De bijen bevrijden dan zelf de moer. De eerste week daarna het volk niet inspecteren of op andere wijze storen.

Als de geknpte moer niet weg is, dan dient deze te worden verwijderd. Tegelijk worden alle reeds aange-

zette doppen vernietigd, na 9 of 10 dagen worden alle redcellen (na het verwijderen van moer en doppen weer aangezette moerdoppen) uitgebrouwen en dan kan de bevruchte jonge moer worden toegevoegd als boven vermeld.

Als de jonge moer in het kastje reeds een broednestje heeft (op normale ramen) kan men, in plaats van de boven omschreven methode, de toevoeging van de jonge bevruchte moer ook bewerkstelligen door het gehele kastvolkje met jonge moer, broed en bijen met het grote kastvolkje met behulp van de „krantenmethode” te verenigen.

Dus op hetzelfde tijdstip, dat men volgens bovenomschreven aanwijzingen de jonge moer in een kooitje zou toevoegen, plaatst men het gehele volkje met jonge moer op het grote volk (zonder de moer op te sluiten), maar men legt eerst op het hoofdvolk een krant (over de gehele oppervlakte) en prikt daarin b.v. met de punt van een potlood een aantal kleine gaatjes, waar een bij niet door kan. Aan onder en bovenkant van de krant beginnen de bijen dan de krant weg te knagen en de vereniging komt vredig tot stand. De resten van de krant kunnen een week later worden verwijderd.

Doe al deze handelingen bij voorkeur tegen het vallen van de avond of op de late namiddag.

S.

Vraag 15: Moer beneden brengen.

Gebruik van uitlaatbord.

1. De heer van Gool schrijft in het Jeugdhoeckje van Juli: Breng de moer in de onderbak en leg het moerrooster. Hoe krijg ik de moer met zekerheid in de onderbak?

2. In hetzelfde Jeugdhoeckje noemt de schrijver het bijenvrij maken van de honingkamer door middel van een uitlaadmethode, beschreven door Dr. Deelder in het Meinummer 1954. Moet de honingkamer voor het wel-slagen van deze methode absoluut bijenvrij zijn? Of wordt hier alleen open broed bedoeld?

S. D. te A.

Antwoord: 1. Men kan de moer op verschillende manieren in de onderbak brengen:

Met behulp van de carbollap kan men de bijen en de moer naar onderen drijven. Zodra u, na het opleggen van de carbollap, bemerkt dat zowat alle bijen uit de bovenbak naar onderen zijn gelopen, neemt u de bovenbak af en kijkt deze voor alle zekerheid nog even nauwkeurig na, om U te overtuigen, dat de moer niet boven achtergebleven is. Vindt u haar dan nog op een raat in de bovenkamer, dan stoot U haar af in de onderbak, legt het rooster en plaatst de bovenplank daarop.

U kunt ook, zonder gebruik te maken van de carbollap, de bovenkamer afnemen en voorzichtig ter zijde plaatsen, liefst op een reserve-bodemplank, waarvan de vliegopening gesloten is of op het omgekeerde dak van de kast. U neemt dan raat voor

raat uit en die, waarop u de moer vindt, stoot u met bijen en al af in de onderbak, blaast een volkje rook na en u legt het rooster, waarop dan de bovenbak weer wordt geplaatst. Als u liever moer en bijen niet afstoot kunt u de raat, waarop zich de moer bevindt, midden in de onderbak plaatsen. Vooraf dient u dan door het uitnemen van een raat uit de onderbak plaatsruimte te hebben gemaakt.

Vindt u de moer niet in de bovenbak, dan zal zij reeds in de onderbak zitten. Wenst u zekerheid, dan kunt u zich daarvan door het één voor één controleren van de raten van de onderbak overtuigen.

2. Voor het gebruik van een bijen-uitlaat is het absoluut nodig, dat de boven-(honing-)kamer geheel broed-vrij is; dus geen open- noch gesloten broed bevat. Ook geen darrenbroed.

S.

Vraag 16:

Engels gras als drachtplant.

Constructie vliegplank.

Kast met glazen achterwand.

a. Kunt u mij de drachtwaarde opgeven van Engels gras?

b. Ik heb een zesramer gemaakt met vliegplank ongeveer midden in de bodem en daarmee corresponderende vliegplank geheel onder de kast. Mijns inziens heeft dit het voordeel dat in mijn windrijk gebied de bijen aanvliegen in de luwte van de zijwanden, en direct midden in de kast zijn. Ik ben van plan ook mijn grote kasten zo te maken. Kan dit ook van invloed zijn op de kasttemperatuur?

c. Ziet u er enig voordeel in om de achterwand van de broedkamer, die uitziet op NW, van dubbel glas te maken? Als timmerman zie ik niet tegen de technische uitvoering op.

J. S. te T.

Antwoord: Onder Engels gras wordt verstaan een op zilte klei- en vochtige zandgrond voorkomende plant, behorende tot de familie der Plumbaginaceën. Hoewel deze zowel stuifmeel als nectar geeft en, waar hij veelvuldig voorkomt, voor de bijen zeker van belang kan zijn, meen ik toch dat een zware dracht van die bron niet kan worden verwacht.

b. De door u ontworpen vliegplank zal m.i. op de kasttemperatuur niet van grote invloed zijn. Het systeem, de vliegplank te doen uitmonden in een vliegopening ongeveer midden in de bodem van de kast, is trouwens niet nieuw; het wordt bij tal van kasten toegepast en voldoet als zodanig wel, maar de sluiting hapert dikwijls en de controle daarop is lastig.

c. Het voordeel van een glazen achterwand schuilt alléén hierin, dat men iets meer gelegenheid tot observatie heeft, al zal dit in de praktijk wel tegenvallen.

Het nadeel is de broosheid van glas, hetgeen vooral bij reizen met bijenvolken de oorzaak van groot ongemak kan worden.

S.

de *K*enmerkende geur

VAN
BIJENVOLKEN (II)

DE HERKOMST VAN BIJENGEUREN

In een vorig artikel (Juni 1955) heb ik uiteengezet, hoe wij er achter gekomen zijn, dat honingbijen hun huisgenoten kunnen herkennen, doordat zij een kenmerkende geur bezitten, die afwijkt van de geur der bijen van andere volken.

De ontdekking van dit feit stelde ons voor een buitengewoon belangwekkend vraagstuk, dat nader onderzoek behoefde. Het was noodzakelijk om vast te stellen, door welk mechanisme de bijen in het bezit komen van deze kenmerkende geuren. Door gebruik te maken van dezelfde apparatuur en overeenkomstige methoden toonden wij aan, dat het kenmerkende van de geur geen erfelijke hoedanigheid is; werkbijen, die van dezelfde koningin afstammen, doch die in aparte moederloze kernvolkes worden ondergebracht, krijgen een verschillende geur.

Het voedsel van de bijen veroorzaakt de geur

Deze proeven werden gevolgd door een andere serie, waaruit bleek, dat de kenmerkende geuren hun oorsprong vinden in het voedsel, dat door de bijen wordt gegeten. Deze nieuwe proeven waren van tweeërlei aard.

Bij de eerste serie proeven werd de koningin van een volk weggenomen. Het volk werd in tweeën verdeeld in October, op een tijdstip, waarop de bijen geen dracht buiten hun woning hadden. Als beide delen van het volk gevoerd werden met verschillende soorten honing, herkenden de bijen elkaar als „vreemd”, maar als beide delen van het volk gevoerd werden met dezelfde soort honing niet.

Bij de tweede serie proeven werden verscheidene volken naar een uitgestrekt heideveld gebracht, waar ze uitsluitend nectar van één soort bloem konden halen, namelijk van de struikheide (*Calluna*). Bij aankomst op de heide werden de volken op lege raten geschud, zodat ze geen reserve voedselvoorraad hadden. Ze bleven er gedurende Augustus en September staan. Uit proeven onmiddellijk daarna bleek, dat de verschillende volken elkaar niet als „vreemd” herkenden. Ze hadden hetzelfde voedsel gehad en dezelfde geur gekregen.

Uitwisseling van voedsel

Deze resultaten deden op hun beurt weer nieuwe belangwekkende vragen rijzen. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat alle bijen van een volk dezelfde geur krijgen als het voedsel van dezelfde soort is, zoals in het zoëven genoemde geval, waarin alle bijen dezelfde soort nectar haalden. Maar niet zo gemakkelijk te begrijpen is, hoe ze allemaal dezelfde geur voortbrengen als er een mengsel, bestaande uit allerlei verschillende soorten nectar in de kast binnenkomt.

Een nieuwe serie proeven gaf het antwoord op deze vraag door aan te tonen, dat het mengsel van verschillende soorten voedsel, dat in een kast binnenkomt, gelijkmatig wordt opgedeeld door alle bijen, die zich in de kast bevinden. Voor deze proeven werd radioactieve suiker gebruikt, die bereid werd door het Radiochemical Centre te Amersham. De gang van zaken bij deze proeven is zeer eenvoudig.

Een gemerkte bij wordt getraind om suikerwater te halen uit een klein glazen buisje. Als het gewone suikerwater vervangen wordt door een radioactieve suikeroplossing, gaat de bij vrolijk voort met het halen van radioactieve suiker. Als de bij zich vol radioactieve suiker gezogen heeft, keert ze terug naar haar kast en wat er met die „gemerkte” suiker gebeurt, nadat die in de kast is binnengekomen, is betrekkelijk gemakkelijk na te gaan. Elke bij, die iets van die radioactieve suiker gekregen heeft, kan worden op-

gespoord door middel van een Geiger-teller. Door een monster bijen uit de kast te nemen kan men er achter komen, welk deel van de bijen iets van de radioactieve suiker heeft meegekregen. En door met geregelde tussenpozen monsters te nemen wordt het mogelijk om uit te zoeken met welke snelheid de suiker onder de bijen van het volk verdeeld wordt.

Enige merkwaardige resultaten zijn op deze manier reeds verkregen en sommige daarvan zijn reeds gepubliceerd. Andere proeven, die nog verbluffender uitkomsten beloven, zijn nog aan de gang.

Ik heb aangetoond, dat een bijenmaag vol radioactieve suiker kan worden uitgewisseld tussen vrijwel alle bijen van een sterk volk.

Deze feiten betreffende het uitwisselen van voedsel kunnen de resultaten van de veldproeven met betrekking tot de bijengeur verklaren. De nectar en het stuifmeel van de bloemen, die in een volk binnenkomen, bevatten de verschillende en kenmerkende geuren van de verschillende bloemen, waarvan ze afkomstig zijn. Als deze verschillende soorten voedsel verteerd zijn, verzamelen zich de verbindingen van de chemische stoffen, die de geuren van verschillende planten veroorzaken, in de geurklieren van de bijen. En doordat elke bij van zo'n volk een ongeveer gelijk deel van elk beetje voedsel krijgt dat de kast binnen komt, brengt elke bij van dat volk dezelfde geur voort.

Verschillend voedsel van naast elkaar staande volken

De proeven betreffende de uitwisseling van voedsel toonden aan, hoe de bijen van elk volk onderling voedsel uitwisselen en daardoor dezelfde geur voortbrengen. Maar dit is slechts één van de voorwaarden die nodig zijn voordat de geur der van het voedsel stammende verbindingen de bijen in staat stelt om het verschil op te merken tussen de geur van haar huisgenoten en die van bijen van andere volken. Van evenveel belang is het, dat de bijen van verschillende volken verschillende voedselmengsels krijgen. Waarom gebeurt dit, ook als de volken in dezelfde bijenstal staan?

Duizenden bijen van elk volk verzamelen voedsel en als ze dat geheel onafhankelijk van elkaar deden, zouden naast elkaar staande volken vrijwel hetzelfde voedsel-mengsel krijgen. De welbekende ontdekkingen van Prof. Karl von Frisch evenwel hebben verklaard waarom dit niet gebeurt. Hij toonde aan, dat succesvolle haalbijen, die naar hun kast terugkeren, proefjes van hun buit aan hun huisgenoten geven, opdat ze zullen weten, naar welke voedselgeur ze moeten zoeken. En direct daarna vertellen ze hun huisgenoten door middel van een dans de afstand, waarop en de richting waarin de oogst te vinden is.

De leerlingen van von Frisch hebben aangetoond, dat deze inlichtingendienst meebrengt, dat een bij zelden zelf een nieuwe dracht behoeft op te sporen. Ze verzamelen bijna allemaal op drachtgebieden, waarover ze zijn ingelicht. Het gevolg hiervan is, dat niet de individuele bij, doch het volk in zijn geheel een haal-eenheid wordt en dat naburige volken gewoonlijk de verschillende soorten nectar en stuifmeel die beschikbaar zijn in andere verhoudingen binnen brengen.

Door uitwisseling van voedsel tussen haalbij en nieuweling verzamelen verschillende volken derhalve verschillend voedsel en door onderlinge uitwisseling van voedsel tussen alle bijen van een volk worden deze voorraden zo gelijkmatig verdeeld, dat de bijen van elk volk de kenmerkende geur verspreiden, die hen in staat stelt elkaar te herkennen.

RONALD RIBBANDS
(Rothamsted Experimental Station, Engeland).

De Wereld van de Honingbij

(vervolg)

HOOFDSTUK 5:

OVER HET VOORTBESTAAN VAN VOLKEN, DIE HUN KONINGIN HEBBEN VERLOREN

„Een bijenvolk kan niet blijven bestaan, zonder koningin, omdat zij alleen hun ontelbaar nageslacht voortbrengt; en om die reden is hun trouw en afhankelijkheid aan hun soevereine bewonderenswaardig”.

John Mills (1766): An Essay on Management of Bees. (Een verhandeling over de behandeling van bijen).

In normale omstandigheden bezit een kolonie van de honingbijen één enkele bevruchte koningin, die alleen de eieren verschaft, waaruit alle werksters en darren van haar volk voortkomen. Het ligt voor de hand, dat het een ernstig geval is, wanneer een volk door ouderdom, ziekte of een ongeluk zijn moer verliest. Ware het niet, dat zowel werksters als koninginnen gekweekt kunnen worden uit elke willekeurige jonge, vrouwelijke larve, dan zouden zulke kolonies spoedig uitsterven, wanneer haar leden dood gingen en er geen jonge bijen beschikbaar waren om hun plaatsen in te nemen.

Wanneer een volk zijn koningin verliest, worden de werksters zich spoedig bewust van dit feit (vaak binnen een half uur of minder) en gedragen zich op een zeer karakteristieke manier. Sommige rennen rond, zowel bij de ingang van de kast als daarbinnen, alsof ze haar verloren moer zochten. Wanneer iemand 'n kast open maakt, waarin een volk zit, dat kort geleden zijn moer heeft verloren, hoort men telkens een vreemd geluid, dat tegenwoordig „huilen” wordt genoemd. Dit schijnt te worden veroorzaakt door 'n groot aantal bijen, die min of meer op de raten stil staan en heel snel met hun vleugels waaieren; zodat een luchtstroom gedreven wordt over de geur afscheidende klieren, die ze allemaal tegelijk openen. Deze geur ruikt een beetje „bloemachtig” of misschien, zoals een andere waarnemer heeft beschreven, lijkt ze eerder op muf hooi en zoals we later zullen zien, is zo'n door de bijen voortgebrachte geur zeer aantrekkelijk voor andere bijen.

Er is geen twijfel aan, dat de aanlei-

ding tot het op deze wijze door de bijen verspreiden van geur en het maken van het „huilgeluid” door moerloosheid, het openen van hun kast was. In de regel is er geen gehuil in een moerloos volk, wanneer hun woning met rust wordt gelaten. Wanneer iemand een kast van een moerloos volk opent, kan men vaak zien, dat een kleine groep bijen op deze manier begint te waaieren en dat het gedrag van deze bijen andere leden van het volk schijnt op te wekken zich op dezelfde manier te gedragen. Een „sneeuwbal-effect” vindt er soms plaats, totdat nagenoeg alle bijen aan het waaieren zijn en het gehuil hevig is. Aangezien geurverspreiding door een paar bijen van een volk dient om andere leden van het volk aan te trekken en deze er dikwijls toe brengt ook geur te gaan verspreiden, schijnt het redelijk te veronderstellen, dat de paar bijen, die het eerst begonnen geur te verspreiden toen hun kast werd geopend, meer en meer bijen prikkelden hetzelfde te doen, zo gauw zij de geur ruiken, voortgebracht door de waaierende bijen. Zoals we dadelijk zullen zien, gedragen deze bijen zich, alsof ze hun koningin hadden gevonden.

Mededelingen door geur tussen een groep bijen worden dikwijls op deze manier tot stand gebracht. Als een aantal moerloze werksters b.v. probeert te ontsnappen uit een kooitje en we staan er één toe een uitgang uit de kooi te vinden, dan zal zij dikwijls vlak bij die uitgang gaan staan en beginnen te waaieren met geopende geurklier. De door de lucht verspreide geur prikkelt andere bijen in die richting te vliegen en hetzelfde te doen, zodat een hele reeks waaierende bijen met geopende geurklieren zich aaneen schaart van de uitgang tot binnen in de kooi.

Wanneer we voor een poosje de koningin uit een volk wegnemen, zullen de bijen vroeger of later beslist beginnen zich op deze karakteristieke, moerloze manier te gedragen en sommige zullen beginnen opgewonden om de ingang rond te rennen, alsof ze hun koningin zochten. Wanneer we nu de koningin naar haar kast terugbrengen, haar vrijlatende in de groep bijen aan de ingang, zodat we het volk zo min mogelijk storen en de bewoners niet aan het huilen brengen door de kast te openen, zien we dat het gedrag van de bijen het dichtst bij de teruggekeerde moer onmiddellijk verandert. Ze houden op met rondhollen en sommige van hen beginnen haar te on-

derzoeken, te likken, te poetsen en te voeren, terwijl andere hun geurklieren openen en stromen lucht over zich heen blazen met snel waaierende vleugels. Na een korte tijd beginnen bijen binnen de kast dikwijls ook geur te verspreiden. Spoedig gaat de moer de kast in en de opgewondenheid neemt langzamerhand af tot het volk weer normaal is geworden, gewoonlijk 20 minuten of een half uur na de terugkomst van de koningin. De kast kan dan geopend worden zonder het typische „gehuil” te veroorzaken.

Wanneer we, inplaats van de koningin in haar kast te laten terugkeren, een gazen kooitje, waarin de moer enige tijd is opgesloten geweest en waaruit ze juist is weggehaald, voor de ingang van de kast zetten, gedragen de bijen zich dikwijls in vele opzichten op dezelfde manier, dan wanneer we werkelijk hun moer terug brengen. Na enige tijd echter het lege kooitje te hebben onderzocht, schijnen ze tot het besef te komen, dat hun koningin er niet in is en het typische moerloze gedrag wordt hervat. Het is duidelijk, dat het alleen iets is, misschien een geur, door de koningin op de wanden van het kooitje achtergelaten, wat voor een tijdje de bijen tevreden stelt en hen noopt zich zo te gedragen ten opzichte van een lege kooi.

Men is dus geneigd te veronderstellen, dat bijen gewoonlijk de aanwezigheid van hun moer bemerken door haar geur en omgekeerd beseffen, dat ze niet aanwezig is, door het ontbreken daarvan. Helaas verklaart deze simpele theorie niet alles en de manier, waarop de bijen van een volk de aanwezigheid van hun koningin herkennen is zo boeiend en zo'n belangrijke factor in de handhaving van de sociale samenhang van de bijenkolonie, dat dit apart zal worden besproken (hoofdstuk 8). Het is voor het ogenblik voldoende aan te nemen, dat de bijen van elk volk zeer precies en snel kunnen beseffen, of hun moer aanwezig is of niet.

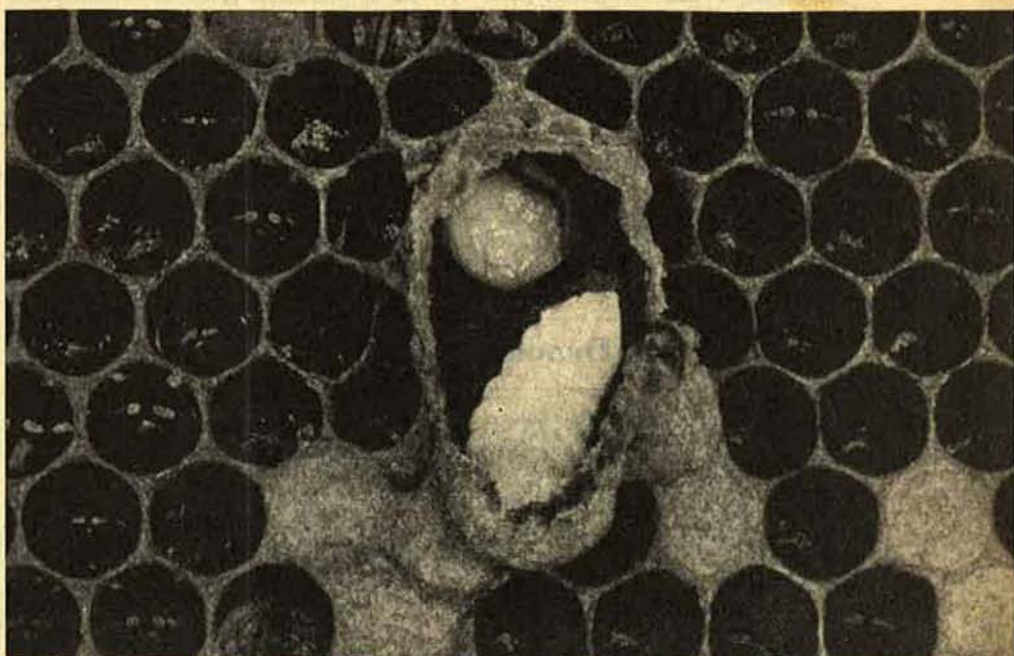
De belangrijkste (biologisch gesproken) en de nauwkeurigste van alle tekens van moerloosheid die de bijen vertonen, is nog niet genoemd. We hebben reeds gezien, dat het voor werkbijen mogelijk is een koningin te kweken, zowel uit een ei of jonge larve, zich bevindende in een speciaal gevormde moerdop of uit een ei of jonge larve, die in een werkstercel zit. Zo sterk is de drang van de meeste volken om een verloren moer te vervangen (in werkelijkheid, zoals we later zullen zien, om hun begeerte

te bevredigen naar een stof, die zij van de koningin krijgen), dat zij binnen twee uur, nadat ze tot het besef zijn gekomen van hun verlies, een nieuwe koningin beginnen te kweken uit een jonge larve in een werkstercel. Gewoonlijk pogen ze verscheidene moeren tegelijk op deze manier te krijgen. De bijen vergroten de werkstercellen, die een jonge larve bevatten en vervormen deze tot de moerdoppen, tegelijkertijd de jonge larven een heleboel meer voedsel gevend, dan ze anders zouden krijgen. Verse nieuwe was komt te zien rondom de openingen van deze werkstercellen. Zulke „redcellen” kunnen worden onderscheiden van cellen voor „stille moerwisseling” en „zwermcellen”, zelfs nadat de bijen ze voltooid hebben, omdat hun oorsprong van een werkstercel duidelijk te zien blijft, speciaal in overlangse doorsnede. „Stille moerwisselings-” en „zwermcellen” komen het eerst te voorschijn als speciale napjes, dikwijls „koninginne-napjes” of „cel-napjes” genoemd, die de bijen gewoonlijk aan de zijkanten van de raten of op andere plaatsen in het broednest aanzetten, waar voldoende ruimte is voor het uitbouwen van volledige moerdoppen.

Verschillende tegengestelde opvattingen ten spijt legt de koningin zelf eieren in deze „koninginnenapjes”, zoals ik zelf heb gezien in waarnemingskasten. Dus zowel cellen voor „stille moerwisseling” als „zwermcellen” beginnen dadelijk als moerdoppen en ze hebben, in tegenstelling met „redcellen” niets te maken met werkstercellen. Cellen voor „stille moerwisseling” worden gebouwd als de bijen klaarblijkelijk „wensen” een koningin te vervangen, die te kort schiet in het bevredigen van hun dringend verlangen naar „koninginnestof”. Zulke cellen kunnen niet worden onderscheiden van „zwermcellen”. De meeste volken, die van plan zijn te gaan zwermen, bouwen talloze moerdoppen 1), terwijl een volk, dat in stilte zijn koningin tracht te vervangen, zelden meer dan twee of drie moerdoppen, vaak slechts één, maakt.

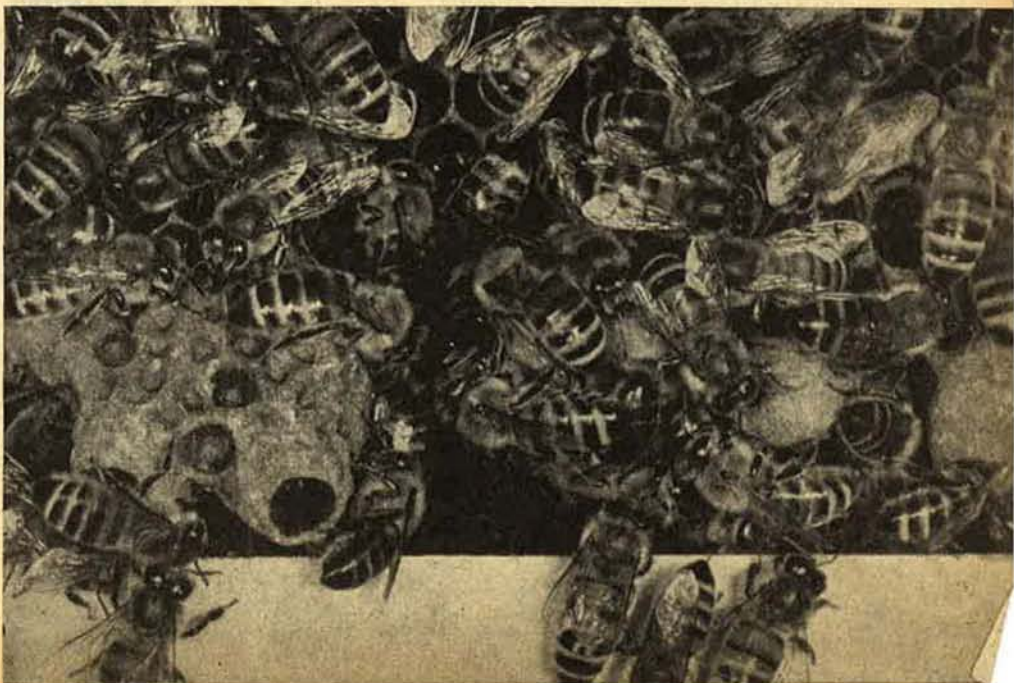
Door gebruik te maken van het feit, dat de larve uit elk willekeurig vrouwelijk ei (d.w.z. een bevrucht ei, gelegd in een koninginne- of werkstercel) bestemd kan worden zowel tot een werkster als een koningin uit te groeien door het geven van verschillend voedsel, zijn de werksters dus in staat voor zichzelf een nieuwe moer voort te brengen, wanneer ze zo onfortuinlijk zijn hun oude koningin te verliezen. Het onafscheidelijk er mee verbonden nadeel voor elk volk, dat slechts één enkele koningin bezit, kan, en wordt vaak, op deze manier overwonnen, vooropgesteld, dat er een vrouwelijke larve van minder dan ongeveer 3 dagen oud beschikbaar is.

1). Volken van sommige rassen bouwen vaak dozijnen doppen tegelijk, maar die van de rassen gewoonlijk in Engeland gehouden, maken er ongeveer een dozijn. (Wordt vervolgd)

Redcellen. Boven een verzegelde redcel aan de voorzijde van een raat. Men zou deze cel voor een „stille moerwisselings-cel” kunnen houden, maar als men de cel opent (onder) ziet men de volgroeide larve en men ziet dat de redcel is opgebouwd op wat oorspronkelijk werkstercellen waren.

Groep koninginncellen langs de onderzijde van een raat.

AFD. SCHOUWEN-DUIVELAND

Op 30 April j.l. werden op het bedrijf van een der leden van de afd. Schouwen en Duiveland een 20-tal zesraams volken overgedragen aan evenzoveel door de watersnood 1953 getroffen bijenhouders. De aankoop dezer volkes was mogelijk gemaakt door van de groep Overijssel ontvangen gelden, welke groep de afd. Schouwen en Duiveland had geadopteerd. Een woord van dank aan bovengenoemde groep is hier zeker wel op zijn plaats. Zo konden dan velen, na 2 jaar geen bij te hebben gezien, weer een bescheiden begin maken met de hun zo geliefde bijenhoudersrij.

De afd. voorzitter, de heer C. A. Hartog, richtte zich met welgekozen woorden tot alle aanwezigen en sprak er zijn voldoening over uit, dat het eindelijk dan toch

weer zo ver is gekomen, dat met bijenhouden kan worden begonnen en sprak de hoop uit, dat deze bescheiden opzet spoedig zal uitgroeien tot een bloeiende bijenhoudersrij op Schouwen en Duiveland. Na de overdracht sprak de voorzitter nog hartelijke woorden van dank tot de heren de Vos, Fluijt en v. d. Velde, welke heren samen de commissie vormden voor regeling der rampschade in de afdeling. Een speciaal woord van dank was bestemd voor de heer W. C. de Vos, secretaris der commissie, welke zeer veel werk heeft verricht, alvorens dit tot stand kon worden gebracht.

Na nog te hebben meegedeeld, dat binnenkort voor ieder geschonken volkje ook nog wat kunststraal zal worden gegeven, sloot de voorzitter deze, tot voldoening strekkende, bijeenkomst.

M. C. GELEIJNSE, secr.

Oogst en Dracht

DEN HAAG (Duinrand ten Zuiden van de Scheveningse haven), 10 Juni 1955. — De tweede helft van Mei heeft wat beter weer gebracht, al was het hier aan de kust nog steeds koud en winderig. De esdoorn heeft echter enige dagen flink gehonigd, waardoor 20 Mei het voeren kon worden gestaakt. Behalve van de esdoorn werd nog wat gehaald van de kastanje, maar deze is hier te schaars om een goede dracht te kunnen opleveren. Verder werden druk bevroren de coto-naaster, de hulst, de fruitbomen en verschillende sterplanten in de plantsoenen. De volken zijn zwermrijp en hebben een matig overschot aan honing.

Aangezien de strook grond tussen bloemen- en vogelkwartier, welke na de oorlog braak was blijven liggen, nu grotendeels bebouwd is, zullen we de zandkool vooral als stuifmeelleverancier missen. Wel zijn op die strook behalve straten en huizen ook uitgebreide nieuwe plantsoenen aangebracht met veel berberis en langs de nieuw aangelegde wegen zijn behalve iepen ook esdoorns en linden geplant. Dit alles ziet er echter nog zo pril uit, dat de bijen er voorlopig nog niet veel aan hebben.

F. SLOT.

WESTERLEE, 15 Juni 1955. — Sedert het vorig verslag is er weinig veranderd wat bijen en weer betreft, wel hebben we een enkele zonnige dag gehad, waarop de bijen flink hebben gevlogen en goed zijn aangekomen, maar verder was het weer abnormaal slecht. Koolzaad en rapen lopen op hun eind, er volgt nog een dracht op gejarowiseerde rapen, die een aangename overbrugging vormen tussen koolzaad en mosterd, resp. klaver. Klaver komt hier enige ha voor en mosterd is in grote hoeveelheden uitgezaaid vanwege de slechte toestand van het wintergraan. De percelen die zeer laat zijn omgebouwd zullen dan weer volgen op de eerstgezaaide. De karwij staat momenteel in volle bloei, maar de bijen vliegen daar niet druk op, een gevolg van vergiftiging door bespuiting van umbelliferen. De honingogst valt wat de weers-

omstandigheden betreft nog niet zo ongunstig uit.

F. NANNINGA.

PATERSWOLDE, 18 Juni. — „De komende drie weken geven toch allicht een dag of tien goed vliegweer“, schreven we op 18 Mei. En we hebben ze gehad, precies uitgeteld: van 29 Mei t.m. 7 Juni. Toen was het finaal uit. Maar het was voldoende! De goede volken hebben het goed gedaan op het koolzaad in Groningen, naar schatting zo'n 15-20 pond per volk. Het koolzaad is nog niet geheel uitgebloeid, maar vrijwel ieder heeft z'n kasten weer thuis: het gevaar voor zwermen werd te groot. Ongelukken zijn er — voorzover ons bekend — niet gebeurd, de Groninger boer spuit niet en de zwermen zijn laat.

De meesten hebben op de klei geen vingers gemaakt, ze komen daardoor wel wat in de knoop met hun jonge moeren voor de klaverdracht. Doch de klaver is ook laat, er bloeit nog bijna geen bloempje.

Het viel nogmaals op, dat het niet gebruiken van een rooster op het koolzaad zeer nadelige gevolgen kan hebben: bovenverdiepingen halfvol honing en broed.

A. S. PLANTING.

WOLVEGA. — De eerste week van Juni is voor de bijen op het koolzaad in de N.O.P. goed geweest. Jammer, dat de week daaropvolgende veel te koud was. Op 5 Juni kunstzwermen gemaakt. Daar er nog te weinig jonge bijen in de volken aanwezig waren, zijn de kunstzwermen veel te klein geworden.

Het koolzaad is nu met een paar dagen uitgebloeid. Zaterdag, 18 Juni, geslingerd. De zeer versterkte volken gaven nog een overschot van ± 15 pond koolzaadhoning.

In onze omgeving geen spuitschade. Hiervoor alle hulde aan onze toezichthoudende imker, de heer Wietsma.

TH. BAAS.

SOEST, 18 Juni 1955. — De bijen hier zijn 2 Juni weer terug van het fruit. Bij sommige imkers was er trots het veelal koude weer enige honing gewonnen. Gemiddeld 7 à 8 pond per volk. Deze honing is gewonnen op de appels en paardebloemen, de kers heeft praktisch niet mee-

gedaan, door het koude weer in die bloei-periode.

Bij één imker hebben de bijen een ontzettende spuitschade gehad, door te spuiten tijdens de bloei met parathion. De bewuste imker plaatste zijn bijen reeds 12 achtereenvolgende jaren bij dezelfde fruitteler en nimmer werd gespoten op bloeiende bomen. Nu echter is dit wel gebeurd. Dit jaar nu alles laat is, schijnen schadelijke insecten vroeger te zijn gekomen. De voorlichtingsdienst heeft omgeroepen, om te spuiten met parathion. Is het thans niet eens tijd voor de regering te laten ordonneren geen bloeiende bomen te bespuiten.

Het is toch zo: de 1e soort appels zijn door de bijen bevrucht tot nut van de fruitteler in de eerste plaats en het algemeen belang eveneens.

Als imker en dierenvriend vind ik het een zelig gezicht voor zulke kasten duizenden nijvere bittjes te zien liggen, die als dank voor hun nijvere diensten de mensheid bewezen, door het spuitkapitaal worden vernietigd.

G. H. GRIJZE.

EGMOND-BINNEN, 18 Juni 1955. — Vanaf 18 Mei tot en met 24 Mei was het nog steeds te koud. Daarna kwam er een omslag met een dag of 9 goed vliegweer. In deze tijd hebben de bijenvolken hun honingzolders nog vol gehaald. Op 20 Mei stond het koolzaad reeds in volle bloei. Toch duurde de bloei nog tot 13 Juni, toen de volken werden teruggehaald. Spuitschade werd, voorzover bekend, in de Wieringermeer niet geleden. Wel hoorden we van de diefstal van een kast met bijen. Schande, dat zolets in onze rijen voorkomt.

De opbrengst van het koolzaad was zeer bevredigend: een gemiddelde van ruim 20 pond per kast. Hoewel thans de zon schijnt overdag en er dracht is van enkele bijkomstige drachtplanten, is 't 's nachts nog steeds zeer koud. Veel zwermneiging is er dan ook nog niet geweest, behalve van volken, die te klein gehuisvest zijn.

A. H. VAN DEN BERG.

NIJMEGEN, 17 Juni 1955. — Door de kille en natte voorzomer kwamen de bijen slechts langzaam tot ontwikkeling, waarbij het steeds intensiever spuiten stellig een rol heeft gespeeld. Verschillende imkers, die hun bijen in de Betuwe of elders op het fruit hadden geplaatst, klaagden over schade aan de bijen.

Het maken van afleggers kon dit jaar niet op tijd geschieden, waardoor de regelmatige bedrijfsopbouw der volken hier en daar in de war liep. De fruithoningogst bleef gering, slechts een enkeling was in staat om een kleine hoeveelheid te slingeren.

En nu vandaag 17 Juni wachten we nog steeds op de eerste acaciabloem. Deze zo nuttige boom heeft zijn normale bloeitijd constant rond 1 Juni maar zijn achterstand zou ons nu wellicht voordeel kunnen brengen door de steeds stijgende kans op wat hogere temperatuur. Dit hopen we dan maar.

A. SMITS.

HENGEL (O.), 12 Juni 1955. — 15 April tot 15 Mei ging door het slechte weer de dracht van het fruit totaal verloren en hierdoor was de ontwikkeling der volken slecht. Vele imkers uit Twente gingen naar het koolzaad in de N.O.P., want in Groningen was het koolzaad door het natte najaar grotendeels omgeploegd. In het Groentje kunnen we wel lezen, hoe het in de polder gesteld was, in één woord droevig. Op 12 Juni nog steeds voeren en van mijn 20 volken heeft nog maar één zwermplannen. Drie keer heb ik kunststraal ingehangen voor de teelt van Krainers en Nigra's, maar het is nog steeds niet gelukt. Maar laten we niet langer klagen, want het imkerspad zal dit jaar wel weer gaan over doornen, de rozen zullen wel verregenen. Moed en vertrouwen!

NIJHUIS.

Bijenmarkten

26 Juli: Veenendaal.
26 Juli: Drachten.
6 Augustus: Blaricum.

(Vervolg van pag. 2 omslag)

van het verrichte werk profiteren niet te dwingen daartoe ook hun financiële bijdrage te leveren. Wellicht biedt het Landbouwschap op dit terrein en op dat van de suikerprijs en de honinghandel mogelijkheden.

Onze begroting is gebaseerd op 9000 leden. Dat betekent dat onze inkomsten nog meer zullen teruglopen. De grootste post op onze begroting is het Maandschrift en nu gaan er stemmen op om ons lijfblad dan maar om de twee maanden te laten verschijnen. De mogelijkheid om eens per twee jaar een algemeen vergadering te houden is zelfs geopperd om tot een sluitende begroting te komen. Ik kan de defaitistische kijk op de zaken onzer vereniging persoonlijk geenszins deelen en ik ben niet overtuigd van de noodzakelijkheid om thans aan de grondslagen van onze vereniging te tornen. Moeten wij, die altijd stand gehouden hebben tegen het negativisme van het suikerbondje thans onzelf tot een suikerbond gaan degraderen? We zouden daarmee juist de bijl. leggen aan de wortels van onze vereniging. Wat we dan wel moeten doen? De groep Noord Holland heeft het naar mijn mening kort en duidelijk gezegd: vasthouden en volhouden. We moeten de slapers onder ons, die het Groentje niet lezen, wekken, elk lid moet een persoonlijk propagandist zijn en we moeten niet capituleren voor een groepje kleinzielige profiteurs. Als ge straks weer naar huis gaat, hoop ik niet dat ge dat zult doen met de kwellende gedachte, dat ge voor een gulden per jaar de grondslagen van onze vereniging hebt laten ondermijnen. Ik heb het geloof en het vertrouwen dat ge in deze een duidelijk uitspraak zult doen en daarmee open ik deze vergadering. Voorlezing wordt gedaan van een brief van de afd. Schouwen-Duiveland, waarin deze haar dank betuigt voor de van Overijssel ontvangen hulp.

10. Het Groentje los van het lidmaatschap?

11. Vaststelling quorum 1956

12. Begroting 1956

DOETINCHEM wil het Groentje voor alle leden houden, desnoods kan het iets duurder en desnoods moet de contributie iets worden verhoogd.

HEMRİK geeft als zijn persoonlijke mening te kennen dat het Groentje niet moet worden losgemaakt van het lidmaatschap, de vereniging zou in twee groepen worden verdeeld. Desnoods moet het blad eens per twee maanden verschijnen. Het Groentje staat op een hoog peil, voor sommige leden soms wel iets te hoog. Spreker geeft in overweging zwaardere artikelen op eenvoudige wijze te vermenigvuldigen en tegen kostprijs beschikbaar te stellen. Deze artikelen kunnen dan desgewenst in de afdelingsvergaderingen worden besproken. Zou het quorum niet willen verhogen. Als het ledenaantal weer stijgt kunnen we het Groentje weer eens per maand laten verschijnen.

KAMPEN is geschrokken van het voorstel van het Hoofdbestuur. Doet een beroep op het gezond oordeel van de vergadering. Als het Groentje door de geringere oplaag duurder wordt zal niet meer dan 10 pct. van de leden een abonnement nemen, 90 pct. zal deze band moeten missen. Dat mag niet, hoe dan ook en de enige mogelijkheid is quorumverhoging. Is dat niet mogelijk dan blijft er niets anders over dan het Groentje slechts 6 of 7 maal per jaar te doen verschijnen. Spr. is wel voor het voorstel om de afgevaardigden ter algemene vergadering alleen hun reiskosten te vergoeden. De afdelingen kunnen dan wel een broodje en een kop koffie betalen. Verder overwege het hoofdbestuur desnoods van het kapitaal in te teren voor instandhouding van het Groentje.

ZEIST is teleurgesteld dat voor een kleine quorumverhoging leden en zelfs afdelingen bedanken. Deze hebben dan weinig begrip voor de service van de vereniging als verzekering, afd. Handel, Groentje enz. Misschien biedt de P.B.O. ons straks mogelijkheden om aan de moeilijkheden tegemoet te komen. Wij moeten ook in slechte jaren nog honing winnen en daarvoor hebben we grote steun aan het Groentje. Zou het quorum met f 1,— of f 1,50 willen verhogen, liever dan het Groentje voor

VERKIEZING HOOFDBESTUUR.

De heer J. C. van den Berg, Oudestraat 118 te Kampen, is bij enkele candidaatstelling gekozen als lid van het Hoofdbestuur voor de groep Overijssel-West.

een deel der leden prijs te geven, we mogen geen vakvereniging zonder vakblad worden. Het Groentje leert ons beter imkeren en van de grotere opbrengst kunnen we wel iets aan de vereniging afstaan. Spr. hoopt dat het hoofdbestuur zijn voorstel intrekt. We merken weinig van de Instituten IBO en Ambrosiusshoeve en spr. zou die instituten liever prijs geven dan het Maandschrift. Misschien kan het Groentje ook elders goedkoper worden gedrukt. In het Zuiden is het ook geen vetpot en misschien kan de nood ons dwingen om tot één vereniging te komen, met één vakblad. Maar wat er ook gebeurt, het Groentje mag nimmer ten offer vallen aan financiële moeilijkheden. Misschien is het mogelijk om het lidmaatschap met Groentje te stellen op f 4,50 of f 5,— en zonder Groentje op 2,—.

NIJMEGEN is zeer verwonderd over het voorstel van het Hoofdbestuur dat er op neer komt dat we suikerautomaten worden. Het Groentje wordt veel en goed gelezen. Stelt voor het Juli- en Augustusnummer te combineren en het quorum te verhogen. In Nijmegen bestaat de mogelijkheid om op basis van vrijwilligheid een hogere contributie te betalen en vrijwel niemand blijft achter.

HERDEN gaat akkoord met het voorstel van het Hoofdbestuur.

BLOEMENDAAL is teleurgesteld door het voorstel van het hoofdbestuur. Een vereniging zonder contactorgaan is niet bestaansbaar. Stelt voor het quorum vast te stellen op f 6,—. Bloemendaal heeft zijn contributie verhoogd, men vreesde voor bedankjes, doch heeft slechts één lid verloren. De bijenteelt is een liefhebberij die zijn weerga nergens vindt. Wat betaalt men voor een voetbalvereniging? 20 cent per week is niets! Gymnastiekverenigingen vragen 35 cent per week.

En deze liefhebberijen zijn met de bijenteelt niet te vergelijken. Spr. hoopt dat zijn voorstel zal worden aangenomen en dat de ambtenaren overeenkomstig hun capaciteiten zullen worden gesalarieerd.

BEMMEL is van mening dat het Maandschrift desnoods eens per twee maanden moet verschijnen. De verblijfskosten voor de afgevaardigden ter algemene vergadering kunnen op f 2,50 worden bepaald en als dat er niet af kan dan geen vergoeding, maar zou het quorum op f 3,50 willen handhaven.

BUSSUM vindt de toelichting op de agenda der algemene vergadering te summiër. Zou gaarne het voorstel van Bloemendaal om het quorum op f 6,— te stellen aanvaard willen zien. De contributie van Bussum zou dan van f 5,— op f 7,50 moeten worden gebracht. Als het voorstel van het Hoofdbestuur wordt aanvaard zal zeker 50 pct. van de leden het Groentje willen houden, maar als we f 6,— quorum betalen kunnen we allemaal het Groentje krijgen omdat de grote oplaag veel voordeliger is. De ervaren imkers kunnen het Groentje niet missen en de beginners zijn er gek op. Iedereen weet dat alle kosten belangrijk gestegen zijn en men moet zich realiseren dat dat ook voor onze vereniging geldt. Er zullen heus niet zoveel leden weglopen als men vrees.

EERBEEK kan het optimisme van de voorzitter niet delen. Het zou van belang zijn als de suikerprijs werd verlaagd, de ANI is daarmee 9 cent lager dan wij. Het Groentje moeten alle leden houden. Als de Regering ons wil helpen laat ze dan het bedrag, dat aan de bijenfilm wordt besteed, als subsidie op de suiker geven. De bokalen zijn heel aardig, maar te duur, het is echter moeilijk om een oplossing voor de moeilijkheden te vinden. Ook het reizen met de bijen is duur. Het quorum moet niet omhoog. Wageningen verkoopt de kunststraal voor f 6,—, de prijs die ook anderen vragen. Kan dat geen 4 of 5 gulden worden?

APELDOORN vindt de voorstellen tot quorumverhoging persoonlijk eigenlijk wel sympathiek, maar de andere afdelingen kennen de moeilijkheden niet waarmee Apeldoorn te kampen heeft. De lagere contributie geeft de ANI een zekere zuigkracht. Voor jeugdleden zou spr. het quorum in ieder geval op f 1,75 willen houden met het oog op de nieuwe aanwas en men stelle het quorum en de suikerprijs zo laag mogelijk.

BEEKBERGEN: De vaderlandse bijenteelt staat en valt met meer of minder goede honingjaren. Sommige imkers kijken klaarblijkelijk niet op 50 cent, maar Beekbergen heeft met de mentaliteit van de imkers op de Veluwe te maken. Verhoging van het quorum zal onherroepelijk tot bedankjes leiden. Stelt voor om het quorum op f 3,50 te houden en op het Maandschrift te bezuinigen.

ASSEN is tegen het voorstel van het hoofdbestuur. Op het platteland zijn zeker heel wat imkers die het niet lezen maar het voorstel van het hoofdbestuur zal het blad ten gronde richten.

WAGENINGEN heeft er geen bezwaar tegen het quorum op f 4,50 of f 5,— te brengen en het ledenverlies zal best meevallen als afdelingsbesturen en leden hun invloed aanwenden om het ledental op peil te houden of te vergroten. Ons hoofdbestuur bereikt veel bij de regering en daar moeten alle leden achter staan. Het ware te wensen dat het hoofdbestuur peilt of er oorzaken van principiële aard zijn die leiden tot bedankjes op de Veluwe.

SNEEK: Het blijkt wel dat men zich vrij algemeen tegen het voorstel van het hoofdbestuur verklaart maar op deze vergadering komt een bepaalde groep imkers niet helemaal aan bod. Voor deze imkers heeft o.a. Beekbergen zijn stem laten horen en ze zijn ook in Friesland te vinden. Vele kleine imkers zullen bedanken als het quorum wordt verhoogd. Daartegenover staat dat ook vele imkers het Groentje niet willen missen. Is er nu zo veel bezwaar tegen een aantal leden in staat te stellen lid te blijven tegen een lage contributie? Psychologisch lijkt het voorstel van het hoofdbestuur spr. volkomen juist. Dat de suikerprijs van de ANI 9 cent lager zou zijn dan bij ons heeft spr. verwonderd. Het wordt tijd dat Den Haag begrip toont voor de scheve verhouding tussen de ANI en de andere verenigingen want het is bekend dat onze vereniging alles doet en de ANI niets, doch dat deze wel van ons werk profiteert. Tegen het hoofdbestuur zou spr. willen zeggen: klop nog eens wat harder op die deur of trap er desnoods eens tegen. Ons kapitaal moeten we niet dan in de uiterste nood gaan aanspreken, het is de enige basis die we hebben voor onze verdere ontplooiing.

NIETAP is eveneens verwonderd over het verschil van 9 cent tussen de suikerprijs van de ANI en de onze en zou graag een toelichting hebben.

BREDA ziet met genoegen dat de voorzitter zich als ridder niet laat neerslaan door de ongunst der omstandigheden en is met hem van mening dat scheiding tussen Groentje en lidmaatschap funest zal blijken te zijn. Men zegt dat 10 pct. van de leden het Groentje zal houden, spr. is altijd optimist en schat het op 11 pct. Voor het afzonderlijk verschijnen van zware artikelen voelt spr. wel iets. Een abonnement van f 5,— zal wel te hoog zijn voor vele leden, we moeten het Groentje houden, anders kappen we een hoofdwortel van onze vereniging af. Als er iets gebeuren moet, laat dan de verzekering en desnoods de bijdrage aan de Bedrijfsraad vallen.

HILVERSUM heeft ook bezwaar tegen het losmaken van het Groentje en stelt voor het quorum vast te stellen op f 4,50.

GOEREE: Er schijnt in bepaalde streken enige onrust te zijn over de ANI maar

als we straks leden hebben die het Groentje niet lezen zal dat ook een bron van onrust worden.

DEDEMSVAART N.S. zou het Groentje in de zomermaanden willen laten verschijnen als we het bij ons werk aan de bijen nodig hebben.

VOORZITTER geeft een samenvatting van wat er door de afdelingen naar voren is gebracht. Het hoofdbestuur moet uiteraard rekening houden met de belangen en de mening van alle leden, we verliezen door de besluiten die we gaan nemen ongaarne ook maar een enkel lid. De algemene vergadering is voor het hoofdbestuur echter niet alleen het klankbord der meningen, doch zij is ook de hoogste macht in de vereniging. Het hoofdbestuur heeft met vuur gespeeld toen bleek dat quotumverhoging tot ledenverlies zou leiden, maar de afgevaardigden hebben het vertrouwen dat spr. in hen heeft, niet beschaamd: eigenlijk voelt niemand iets voor het losmaken van het Groentje. Maar dat houdt in dat zij ook het geld moet voteren om het te laten voortbestaan en om het aan alle leden te blijven zenden. Ik weet dat er overvaardigheid bij u is en dat wetende zie ik wel een oplossing die mogelijk niet allen geheel zal bevredigen, doch die toch wel voor vrijwel iedereen aanvaardbaar zal zijn. Bloemendaal blijkt een zeer grote overvaardigheid te bezetten en Bussum ook. Zij zullen echter beseffen dat we niet van allen mogen vragen wat zij vrijwillig willen geven. De vraag is: hoe ver kunnen en mogen we gaan. Van potverteren is spr. een tegenstander, we zouden iedere basis van de vereniging daarmee ondergraven. Zij die het quotum liever niet verhoogd zouden willen zien zullen er toch wel van overtuigd zijn dat onze vereniging meer geeft dan ze vraagt, óók als het quotum b.v. werd gebracht op f 5.—. Zij zullen ook willen bedenken dat het onze plicht is de trouw van onze ambtenaren, die ons ondanks hun te lage salaris niet hebben verlaten, met onze

trouw te belonen. Maar als we het quotum verhogen moeten we ons doel niet voorbijschieten, er zouden dan inderdaad leden weglopen. Of ze zullen wegblijven is voor mij echter nog de vraag.

Wat de suikerprijs betreft: uit de stukken hebt u kunnen zien dat we uit ons kapitaal daar f 1.400.— hebben bijgelegd. In de suikerprijs zit verder de bijdrage aan de Bedrijfsraad en de premie voor de collectieve verzekering. Onze suiker moet dus iets duurder zijn dan die van de ANI maar de geruchten over een prijsverschil van 9 cent die klaarblijkelijk van zekere zijde zijn rondgestrooid zijn absurd 1).

De opmerkingen over de door afd. Handel berekende prijzen zijn heel begrijpelijk. Een feit is echter, dat de afd. Handel de prijzen vaststelt en dat de particuliere handel zich daar noodgedwongen bij aansluit omdat ze niets zou verkopen als ze er boven bleef. Daar ligt juist de prijsregulerende functie van de afdeling Handel. Ik vertrouw dat u tijdens de pauze, die we nu zullen houden, nog eens rustig over al het gesprokene zult nadenken en dat ge er met elkaar nog eens over zult praten, daarbij bedenken dat de stijging van prijzen en lonen, die ge al jaren lang overal om u heen hebt waargenomen, geen halt houdt als het onze vereniging betreft.

Na de pauze deelt spr. mede dat het Hoofdbestuur uit de besprekingen zeker de conclusie zal trekken dat men het voorstel van het hoofdbestuur onaanvaardbaar acht. Redelijke voorstellen om ons blad met dat van anderen te verenigen wil het hoofdbestuur zeker in overweging nemen, voor een tweemaandelijks tijdschrift voelt het hoofdbestuur niet veel. Met alle begrip voor de voorstellen die gedaan zijn om het quotum sterk te verhogen en om het in het geheel niet te verhogen meent spr. in het tussenvoorstel van Hilversum wel een redelijke basis voor een stemming te vinden. Dit

voorstel houdt in dat we het quotum voor 1956 met f 1.— verhogen en dus vaststellen op f 4,50 voor gewone leden. Mochten zich bijzondere omstandigheden voordoen waaruit zou blijken dat we met een geringere verhoging hadden toegekund dan wil spr. gaarne de toezegging doen voor 1957 de mogelijkheid van een verlaging te overwegen. Het besluit dat we gaan nemen geldt uiteraard alleen voor 1956. Ik zou de gang van zaken nu zo willen regelen, dat we eerst de vraag stellen of u quotumverhoging wenst. Als die vraag met ja beantwoord wordt kunnen we zien hoe hoog die verhoging zal moeten zijn. **WARNSVELD** wijst er op dat tal van kleine imkers door de achter ons liggende slechte honingjaren en door het slechte voorjaar zijn gedupeerd en zou de beslissing liever willen uitstellen tot 1958.

VOORZITTER stelt daar tegenover dat het nu al gaat over de financiële basis voor volgend jaar en dat uitstel pas in 1957 effectief zou worden. Bij zitten en opstaan blijkt dat een grote meerderheid der afgevaardigden voor verhoging van het quotum is. Dan brengt de **VOORZITTER** het voorstel van Hilversum in stemming om het quotum voor gewone leden voor 1956 vast te stellen op f 4,50, waarbij de reductie voor jeugdleden en gezinsleden blijft. Dit voorstel wordt aangenomen met 339 tegen 82 stemmen.

(Wordt vervolgd)

1) Onze suiker is slechts één cent duurder dan bij de ANI, n.l. de cent die aan de Bedrijfsraad wordt afgedragen voor de behartiging van de algemene imkersbelangen. Voor de jute zak wordt één cent per kg. in rekening gebracht, doch voor deze prijs kan ze gemakkelijk door de afdeling worden verkocht. Als men bovendien in aanmerking neemt dat de premie van onze collectieve verzekering in de suikerprijs wordt berekend, volgt daaruit dat onze suikerprijs lager is dan die van de ANI.

SPEURBIJTJES

TE KOOP: Prima Bijenvolk in Simplexkast, Honingslinger, 3 lege Kast, Honingskokers, Broedkamers, Kunstraaf, enz., tegen elk aannemelijk bod. Niet apart. **ZUIDERBAAN**, Stroolaan 12a, Arnhem.

TE KOOP: 5 goed bevolkte Kast, 6 vijftrams kastjes, 2 achtraamskastjes, nieuwe Tafelhoningslinger, Broed- en honingramen, Kunstraaf, enz., enz., tegen elk aannemelijk bod. **H. v. BEEK**, Dorpsstr. 81, Putten (Gld.). Tel. 467.

AANGEBODEN: Compl. Imkersinventaris, o.a. 25 Simplexkasten (niet bevolkt) met 2 broedk., Herzogslinger, kolbtoestel, voederlazen, kunstraaf, enz. Prijs zeer billijk. — **L. HOEKSTRA**, Kon. Jullanastr. 12, Bergum (Fr.).

TE KOOP: Wegens sterfgeval, nieuwe Honingslinger, „Herzog“, 2 Broed- of 4 Honingramen, f 55.—. **C. W. VIERKENS**, Hierderweg 30, Hulshorst, post Harderwijk.

VOOR MEESTBIEDENDE TE KOOP: Bijenboeken (Ketting, Joutstra, Schotman, De Roever); Geb. Jaargang v. h. Groentje (1930—1941), losse jaarg. (1948—54). **J. WEE-NINK**, Rustoordlaan 42, Eefde (bij corresp. s.v.p. briefk. insluiten).

PRJESOPGAVE GEVRAAGD van enige kale of uitgejaagde volken. **F. STRAMPEL**, Haulsterweg 48, Haskerhorne, Post Scharsterbrug.

TE KOOP: 25 beste Bijenbakken (compleet) en 20 beste Bijenkorven (ronde en boogkorven), met toebehoren (handschoenen enz.). Billijke prijs. **WED. SMID**, Altevesterstr. 84, Assen.

TE KOOP: Dubbelwandige kasten, geheel compleet, in goede staat, f 20.—. **J. MEIJER**, van Tuyl van Serooskerkenweg no. 84, Amsterdam-Z.

TE KOOP: Een partij Koolzaadhoning, oogst 1955, bij **J. W. JANSEN**, Doetinchemseweg 28, Varsseveld.

GEVRAAGD: 30 Bijenzwermen of korfvolken of bijen op ramen of naakte volken. Prijsopgaaf en levertijd aan: **J. W. JANSEN**, Doetinchemseweg 28, Varsseveld.

TE KOOP: 10 gebruikte Simplexkasten. **D. J. VAN PIJKE-REN**, Plasweg, IJsselmuiden.

TE KOOP GEVRAAGD: Snodgrass, Anatomy and Physiology of the Honeybee. **P. S. HARMSSEN**, Kort Galgewater 16, Leiden.

„**BIENHOF**“ **SOESTERBERG**, vertegenwoordiger voor Nederland en België van Ehret's koninginbroedmachines, Eckhardt's staniolemerkaparaat en van Jan Strgar, Bitnje, Krain, is verhuisd naar Klagenfurt (Karinthië-Kärnten). Het nieuwe adres is thans: „**BIENHOF**“ **KLAGENFURT** (Oostenrijk).

Wij leveren alles op het gebied der Bijenteelt

van de hoogste kwaliteit tegen de laagste prijzen. Onze uitgebreide prijslijst wordt U op aanvraag gaarne gratis en franco toegezonden. U kunt dan rustig thuis de prijslijst eens nazien en bestellen wat U denkt nodig te hebben. Onze prijzen vallen U hard mee.

Tevens vragen wij te koop ieder kwantum koolzaad-, voorjaars- en komende zomerhoning.

Ook zijn wij kopers van zuivere was en droge raatwas tegen de hoogste prijzen. Emballage beschikbaar. Betaling contant.

H. T. VAN DAM - JUBBEGA (Fr.)
BIJENPARK - Tel. 103 - HOORNSTERZWAAG
Giro No. 217250.

BIJENMARKT BLARICUM

Op Zaterdag 6 Augustus wordt de eerste Bijenmarkt te Blaricum gehouden op het IJsbaanterrein. Marktgeld wordt niet geheven.

Opgaven voor inzendingen kunnen gezonden worden aan: **A. A. Molenbroek**, Langeweg 11 te Blaricum, die zich eventueel ook belast met het verkopen van van verre aangevoerde volken.

HET VOLGENDE NUMMER VAN HET GROENTJE VERSCHIJNT BEGIN SEPT.